

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 10. juuli 2023
(OR. en)

11503/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0228(COD)

AGRI 384
AGRILEG 127
SEMENCES 29
PHYTOSAN 41
FORETS 80
CODEC 1324

ETTEPANEK

Saatja: Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor

Kättesaamise kuupäev: 6. juuli 2023

Saaja: Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär

Komisjoni dok nr: COM(2023) 415 final

Teema: Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, milles käsitletakse kultiveerimismaterjali tootmist ja turustamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EL) 2016/2031 ja 2017/625 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 1999/105/EÜ (kultiveerimismaterjali määrus)

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 415 final.

Lisatud: COM(2023) 415 final

Brüssel, 5.7.2023
COM(2023) 415 final

2023/0228 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

milles käsitletakse kultiveerimismaterjali tootmist ja turustamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EL) 2016/2031 ja 2017/625 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 1999/105/EÜ (kultiveerimismaterjali määrus)

(EMPs kohaldatav tekst)

{SEC(2023) 414 final} - {SWD(2023) 410 final} - {SWD(2023) 414 final} -
{SWD(2023) 415 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Nõukogu direktiivis 1999/105/EÜ (edaspidi „kultiveerimismaterjali direktiiv“) on sätestatud kultiveerimismaterjali tootmise ja turustamise eeskirjad. Direktiiviga reguleeritakse kultiveerimismaterjali, mis on oluline metsandusega seotud eesmärkidel.

Alates direktiivi vastuvõtmisest on aset leidnud mitu olulist arengut, eeskätt:

- Euroopa roheline kokkulepe¹ vastuvõtmine, mille alla kuuluvad Euroopa kliimamäärus,² ELi uus kliimamuutustega kohanemise strateegia,³ ELi uus metsastrateegia aastani 2030⁴ ja ELi elurikkuse strateegia aastani 2030⁵;
- rahvusvahelise kaubanduse jaoks ette nähtud kultiveerimismaterjali sertifitseerimist käsitleva Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) kava⁶ (edaspidi „OECD metsaseemne ja -istikute kava“) normide ja eeskirjade ajakohastamine.

Võttes arvesse neid arengusuundi, ELi uusi poliitikaprioriteete kestlikkuse, kliimamuutustega kohanemise ja elurikkuse valdkonnas ning ka direktiivi 1999/105/EÜ rakendamisel saadud kogemusi, on asjakohane vaadata kõnealune kultiveerimismaterjali tootmist ja turustamist käsitlev ELi õigusakt läbi.

Kultiveerimismaterjali all mõistetakse seemneid, taimeosi ja istikuid, mida kasutatakse uute metsade loomisel (edaspidi „metsastamine“), puude taasistutamisel metsaalale (edaspidi „taasmetsastamine“) ja muul viisil puude istutamiseks erinevatel eesmärkidel: i) puidu ja biomaterjalide tootmiseks, ii) elurikkuse säilitamiseks, iii) metsaökosüsteemide taastamiseks, iv) kliimamuutustega kohanemiseks, v) kliimamuutuste leevendamiseks ning vi) metsade geneetiliste ressursside alalhoidmiseks ja säästvaks kasutamiseks.

Kui põllumajanduskultuuride seemnete tootmine, sertifitseerimine ja turustamine toimub üheaastastes tsüklites, siis kultiveerimismaterjali puhul võib kuluda 50–100 aastat, enne kui algmaterjalist saab seemneid ja metsaistikuid koguda. Selliste pikkade tootmistsüklite tõttu on oluline toota kvaliteetset kultiveerimismaterjali ja tagada jälgitavus, et teha kindlaks i) algsed seemnepuud, millelt vastav

¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019) 640 final).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelise Euroopa kujundamine – ELi uus kliimamuutustega kohanemise strateegia“ (COM(2021) 82 final).

⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Uus ELi metsastrateegia aastani 2030“ (COM(2021) 572 final).

⁵ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020) 380 final).

⁶ Decision of the Council Establishing the OECD Scheme for the Certification of Forest Reproductive Material Moving in International Trade [OECD/LEGAL/0355].

kultiveerimismaterjal koguti, ning ii) kliima- ja ökoloogilised tingimused, milles neid seemnepuid kasvatati. Kultiveerimismaterjali tootmise ja turustamiseni viivat protsessi kirjeldatakse lähemalt allpool.

Kultiveerimismaterjal kogutakse seemnepuudelt (st algmaterjal). See algmaterjal on valitud tänu mitmesugustele väärtuslikele omadustele (nt morfoloogilised omadused, puidu kvaliteet, tervislik seisund, vastupidavus), võttes arvesse eesmärki, milleks kultiveerimismaterjali kavatakse kasutada. Liikmesriikide pädevad asutused teevad ametliku kontrolli, et kõnealune algmaterjal heaks kiita. Algmaterjal registreeritakse riiklikus registris kordumatu registriviitega ja viitega heakskiidetud üksusele, st piirkonnale, kust kultiveerimismaterjali võib hilisemas etapis koguda. Kultiveerimismaterjali kogumisel väljastatakse põhitunnistus. Põhitunnistuse eesmärk on tagada kultiveerimismaterjali jälgitavus selle algmaterjali asukohani, millest see on kogutud. Selleks et kultiveerimismaterjali saaks sertifitseerida, peab see vastama mitmele kvaliteedinõudele. Seemnete puhul on need kvaliteedinõuded seotud seemnete puhtuse ja idanemisvõimeliste seemnete arvuga (st idanevusprotsent). Kui pädeva asutuse ametliku kontrolli tulemusena kinnitatakse, et kultiveerimismaterjal vastab kultiveerimismaterjali asjaomase kategooria kohta sätestatud kvaliteedinõuetele, väljastatakse ametlik etikett.

Kultiveerimismaterjali toodetakse eri liikmesriikides lähtuvalt konkreetsetest vajadustest. Teatavates liikmesriikides on kõige olulisem majandustegevus puidu- ja tselluloositööstus ning seega on kultiveerimismaterjali käsitleva poliitika peamine tegevussuund puidutootmine. Nendes liikmesriikides valitakse seemnepuid (st algmaterjal), millelt kultiveerimismaterjal kogutakse, eelkõige puidu kvaliteedi alusel.

Teistes liikmesriikides toodetakse kultiveerimismaterjali eri eesmärkidel ja mitmeotstarbeliste ökosüsteemide loomiseks. Osa metsadest on ligipääsetav inimestele ja loomadele ning täidab seega sotsiaalseid ja kultuurilisi funktsioone; osa metsadest on aga piiratud taradega, et säilitada elurikkust ja hoida alal metsade geneetilisi ressursse. Sel juhul valitakse suur hulk erinevate omadustega seemnepuid (nii väikesed kui ka suured puud, eri suuruses oksadega puud), et tagada nende seemnepuude suur varieeruvus ja geneetiline mitmekesisus. Nendelt seemnepuudelt kogutava kultiveerimismaterjali suur geneetiline mitmekesisus on väga oluline ka kliimamuutustega kohanemise seisukohast, arvestades et sellist kultiveerimismaterjali on võimalik istutada piirkondades, kus on praegu või võivad tulevikus olla selle jaoks sobivad kliimatingimused. See on kultiveerimismaterjali sobivus praegustes ja prognoositud tulevastes kliimatingimustes.

Kehtivas õigusaktis on kultiveerimismaterjali määratlemisel lähtutud selle tähtsusest seoses metsanduseesmärkide täitmisega kõikjal liidus või liidu osas, kuid jäädud ebamääraseks selle suhtes, milliseid metsanduseesmärke õigusakti kohaldamisala hõlmab. Sellise ebaselguse tõttu on mõnel juhul istutatud halva kvaliteediga kultiveerimismaterjali. Istutatud puud võivad esialgu hästi kasvada, kuid 10–20 aasta möödudes istutamisest ei anna need seemneid. Pikaajalises perspektiivis võib see tekitada puidu- ja tselluloositööstusele majanduslikku kahju. Halvima stsenaariumi korral võib see tekitada tõrkeid metsaökosüsteemide toimimisel, arvestades et metsad on kaitsetumad põua, taimekahjustajate rünnakute ja muude häiringute suhtes. Seega tuleb ELi õigusakti kohaldamisala täpsustada ja loetleda kavandatavas määruses eesmärgid, mille puhul on oluline kasutada kvaliteetset kultiveerimismaterjali.

Metsad annavad toormaterjali (puit ja muud saadused, nagu toidu- ja ravimtaimed) arenevatele biomajanduse väärtusahelatele, mis asendavad fossiilkütustel põhinevaid või muul viisil kahjulikke tooteid. Puidu ja biomaterjalide tootmise eesmärgi abil toetatakse kavandatava määrusega laiemaid metsatööstuse väärtusahelaid, mis praegu annavad ELis tööd 4,5 miljonile inimesele⁷.

Nagu eespool juba märgitud, tuleks peale selle tagada, et liikmesriigid saaksid toota kultiveerimismaterjali eesmärkidel, mis on asjakohased just nende territooriumil. Seega peaks liikmesriikidel olema võimalus määrata algmaterjali puhul kohaldatavad valikukriteeriumid kindlaks kõnealuse kultiveerimismaterjali kavandatavat eesmärki arvesse võttes. Peale selle aitab kultiveerimismaterjali kavandatavat eesmärki täita kvaliteetse kultiveerimismaterjali istutamine soodsate kliima- ja ökoloogiliste tingimustega piirkondadesse.

Näiteks saab kultiveerimismaterjali koguda algmaterjalist, mida on hinnatud puidutootmise seisukohast ja mis on selleks eesmärgiks heaks kiidetud. Kui selline kultiveerimismaterjal istutatakse soodsates tingimustes, oleks sellest saadava puidu maht suurem kui keskmine puidutoodang juhul, kui kultiveerimismaterjali ei istutataks soodsates tingimustes. Samamoodi saab kultiveerimismaterjali koguda algmaterjalist, mis on valitud ja mida on hinnatud kohalike ja piirkondlike kliima- ja ökoloogiliste tingimustega kohastumise seisukohast, võttes arvesse piirkonnas leiduvaid biotilisi ja abiotilisi tegureid. Kui kultiveerimismaterjal istutatakse soodsates tingimustes kliimamuutustega kohanemise eesmärgil, aitab see suurendada metsade vastupanuvõimet äärmuslikele ilmastikutingimustele ja soodustab nende kohanemist muutuvate kliimatingimustega. Metsamaa on vaieldamatult peamine CO₂ siduja ELis ning see on keskse tähtsusega, et saavutada ELi ambitsioonikas eesmärk tagada 2050. aastaks kliimanetraalsus.

Kavandatava määrusega asendatakse direktiiv 1999/105/EÜ; seejuures täpsustatakse direktiivi kohaldamisala ja ajakohastatakse selle sätteid.

Sellel on kaks üldeesmärki:

- a) tagada ettevõtjatele kogu ELis võrdsed tingimused;
- b) toetada innovatsiooni ELi kultiveerimismaterjali sektoris ja suurendada selle konkurentsivõimet;
- c) aidata lahendada kestlikkuse ja elurikkusega seotud ning kliimaprobleeme.

Määruse erieesmärgid on:

- a) suurendada õigusraamistiku selgust ja sidusust aluspõhimõtteid käsitlevate lihtsustatud, täpsustatud ja ühtlustatud põhieeskirjadega, mis vastavad tänapäevasele õiguskontekstile;
- b) võimaldada uute teaduslike ja tehniliste lahenduste kasutuselevõttu (eeskätt uuenduslikud tootmisprotsessid, biomolekulaarsed meetodid ja digilahendused);
- c) tagada tulevaste katsumustega toimetulekuks sobiva kultiveerimismaterjali kättesaadavus;
- d) toetada metsade geneetiliste ressursside alalhoidmist ja säästvat kasutamist;

⁷ Robert N., Jonsson R., Chudy R., Camia A. 2020. „The EU Bioeconomy: Supporting an Employment Shift Downstream in the Wood-Based Value Chains?“ Sustainability 12, 758.

- e) ühtlustada kultiveerimismaterjali ametlike kontrollide raamistikku;
- f) parandada kultiveerimismaterjali käsitlevate õigusaktide sidusust taimetervisealaste õigusaktidega.

Kavandatav määrus on osa õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmist.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Kavandatav määrus on seotud ELi poliitikapõhimõtetega, mis käsitlevad taimetervist (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/2031⁸) ja ametlikku kontrolli (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/625⁹).

Määruse (EL) 2016/2031 eeskirju taimekahjustajate kohta hakatakse kohaldama ka kultiveerimismaterjali tootmise ja turustamise suhtes. Kultiveerimismaterjali ametliku etiketi andmed ühendatakse selle määruse alusel loodud taimepassi andmetega.

Kultiveerimismaterjali käsitlevad eeskirjad lisatakse ametlikku kontrolli käsitleva määruse (EL) 2017/625 kohaldamisalasse. Sellega tagatakse sidusus muude ELi õigusaktidega, mis käsitlevad taimede tootmist ja turustamist (määrus (EL) 2016/2031 ning taimse paljundusmaterjali tootmist ja turustamist käsitlev kavandatav määrus) ning moodustavad samuti osa ametliku kontrolli ELi õiguskorrast.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

ELi metsanduspoliitikas omistatakse tähtsust metsade ja metsaökosüsteemide keskele ja mitmeotstarbelisele rollile ning tunnistatakse, et kliimamuutustest põhjustatud äärmuslike ilmastikunähtuste, taimekahjustajate ja haiguste tõttu on metsad üha suurema surve all. Aina sagedamini esineb häiringuid (nt kooreüraski puhangud), mis põhjustavad kasvuhoonegaaside heidet, elurikkuse vähenemist ja majanduslikku kahju, ühtlasi on need häiringud üha tugevamad. Samuti võib nende tõttu järsult suureneda sanitaarraie maht, millel on otsene mõju paljude riikide turgudele.

Kavandatava määrusega aidatakse ellu viia üldpõhimõtteid, mis on ette nähtud Euroopa rohelise kokkuleppe ja sellega seotud õigusaktide ja strateegiatega: Euroopa kliimamäärus, ELi uus kliimamuutustega kohanemise strateegia, ELi uus metsastrateegia aastani 2030 ja ELi elurikkuse strateegia aastani 2030.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta määrus (EL) 2016/2031, mis käsitleb taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 228/2013, (EL) nr 652/2014 ja (EL) nr 1143/2014 ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 69/464/EMÜ, 74/647/EMÜ, 93/85/EMÜ, 98/57/EÜ, 2000/29/EÜ, 2006/91/EÜ ja 2007/33/EÜ (ELT L 317, 23.11.2016, lk 4).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlike toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 7.4.2017, lk 1).

Euroopa kliimamääruse ja ELi kliimamuutustega kohanemise strateegia eesmärke aidatakse kavandatava määrusega saavutada õige puu õigesse kohta istutamise põhimõtte rakendamise abil. See tagab märkimisväärse kasu metsandusspetsialistidele, metsa biomajandusele ja kogu ühiskonnale.

Nõudega, et liikmesriigid peavad koostama erandolukorra kavade, tagatakse piisav kultiveerimismaterjali varu äärmuslikest ilmastikunähtustest, põlengutest, haiguse- ja kahjuripuhangutest, katastroofidest või muudest sündmustest mõjutatud alade taasmetsastamiseks. Erandolukorra kavade poliitikas kajastuvad üldised valmisolekumeetmed, mida liikmesriigid peaksid võtma liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames, sealhulgas riskihindamine riigi tasandil¹⁰.

Kavandatava määrusega aidatakse saavutada ELi uue metsastrateegia eesmärke soodustada metsade kohanemist kliimamuutustega ning taastada metsi pärast kliimakahjustusi; sel otstarbel võetakse meetmeid, et edendada tulevaste kliimatingimuste jaoks sobiva kultiveerimismaterjali tootmist. Erandolukorra kavade kehtestamise ja õige puu õigesse kohta istutamise põhimõttega aitab käesolev määrus tagada, et metsade sotsiaalseid ja kultuurilisi funktsioone saavad nautida ka tulevased põlved.

Sellega, et kavandatava määrusega hõlbustatakse metsade geneetiliste ressursside alalhoidmiseks ja säästvaks kasutamiseks ette nähtud kultiveerimismaterjali turulelaskmist, aidatakse alal hoida metsade geneetilisi ressursse ja suurendada elurikkust.

Samuti luuakse kavandatava määrusega raamistik digitehnoloogia kasutuselevõtuks, et kõik sertifitseerimistoimingud salvestataks veebiplatvormil kooskõlas Euroopa digistrateegiaga¹¹.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Ettepanekuga nähakse ette eeskirjad, mis on vajalikud selleks, et saavutada ühise põllumajanduspoliitika eesmärgid ELi kultiveerimismaterjali tootmise ja turustamise sektoris.

Sellega seoses on valitud kaks järgmist õiguslikku alust:

- Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 43 lõige 2, millega on sätestatud õiguslik alus ühise põllumajanduspoliitika eesmärkide saavutamiseks vajalike sätete vastuvõtmiseks.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

ELi toimimise lepingu artikli 4 lõike 2 punkti d kohaselt jagavad EL ja liikmesriigid pädevust põllumajanduse ja kalanduse, välja arvatud mere bioloogiliste ressursside kaitse valdkonnas.

Alates direktiivi 1999/105/EÜ vastuvõtmisest on kultiveerimismaterjali turustamise kõiki valdkondi väga suurel määral reguleeritud ELi tasandil. See on aidanud

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta otsus nr 1313/2013/EL liidu kodanikukaitse mehhanismi kohta (ELT L 347, 20.12.2013, lk 924).

¹¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Digikompass 2030: Euroopa tee digikümnendil“ (COM(2021) 118 final).

oluliselt kaasa kultiveerimismaterjali siseturu loomisele. 2013. ja 2023. aastal koostatud mõjuhindangutes kinnitati, et kultiveerimismaterjali turustamist käsitlevatel kehtivatel ELi nõuetel on üldjoontes olnud positiivne mõju kultiveerimismaterjali vabale liikumisele, kättesaadavusele ja kvaliteedile ELi turul ning et seega on need hõlbustanud ELi-sisest kaubandust. Eesmärki tagada ühtlustatum lähenemisviis seoses kultiveerimismaterjali tootmise ja turustamisega ei ole võimalik piisaval määral saavutada liikmesriigi tasandil, võttes arvesse valdkonna keerukust ja rahvusvahelist olemust. Kliimamuutuste, elurikkuse ja kestlikkusega seotud piiriüleseid probleeme oleks parem lahendada ELi tasandil. Seepärast võib EL kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuspõhimõttega võtta vastu meetmeid, mis on seotud kliima- ja ökoloogilistesse tingimustesse sobiva kvaliteetse kultiveerimismaterjali tootmise ja turustamisega.

- **Proportsionaalsus**

Nagu selgitatakse käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhindangu punktis 7.4, piirduvad kavandatavad meetmed meetmetega, mis tuleb tulemuslikkuse ja tõhususe tagamiseks võtta ELi tasandil. Nende vajaduste täitmiseks asendatakse direktiiv 1999/105/EÜ kultiveerimismaterjali käsitleva määrusega. Seda liiki õigusakt on sobivaim, võttes arvesse, et ettepaneku üks põhielement on kehtestada ühtlustatud meetmed liikmesriikide jaoks.

Ühtsed nõuded kultiveerimismaterjali tootmisele ja turustamisele on ainus viis, et i) tagada hea kvaliteediga kultiveerimismaterjal kasutajatele, hästi toimiv siseturg ja võrdsed võimalused ettevõtjatele; ii) tagada säästev metsastamine ja taasmetsastamine, elurikkuse säilitamine ja metsaökosüsteemide taastamine ning i) toetada puidu ja biomaterjalide tootmist, kliimamuutustega kohanemist, kliimamuutuste leevendamist ning metsade geneetiliste ressursside alalhoidmist ja säästvat kasutamist. Teatavatel tingimustel võivad liikmesriigid kehtestada rangemaid riiklikke nõudeid, et kohendada tehnilisi nõudeid kliima- ja ökoloogiliste tingimustega. Sellega, et liikmesriikidel on võimalus võtta eeskirjade rakendamisel arvesse oma kohalikke kliima- ja ökoloogilisi tingimusi, tagatakse lisaks paindlikkuse ja ühtlustatuse tasakaal algmaterjali registreerimise ja kultiveerimismaterjali sertifitseerimise puhul. Samuti sisaldab õigusakt meetmeid, et tugevdada kestlikkust ja vastata üleskutsele kohaneda kliimamuutustega.

- **Vahendi valik**

Käesolev ettepanek esitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse vormis. Muud vahendid ei oleks asjakohased, sest eesmärke saab kõige tõhusamalt saavutada kogu ELis täielikult ühtlustatud nõuetega, mis tagavad kultiveerimismaterjali vaba liikumise.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

2019. aastal palus nõukogu¹² komisjonil esitada uuringu võimaluste kohta ajakohastada taimse paljundusmaterjali tootmist ja turustamist käsitlevaid

¹² Nõukogu 8. novembri 2019. aasta otsus (EL) 2019/1905, millega palutakse komisjonil esitada uuring liidu võimaluste kohta ajakohastada taimse paljundusmaterjali tootmist ja turustamist käsitlevaid

õigusakte¹³ (edaspidi „taimse paljundusmaterjali uuring“). Selle uuringu toetuseks viidi läbi väline andmete kogumise uuring¹⁴. Taimse paljundusmaterjali uuringus tehti kindlaks viis peamist kehtivate õigusaktide probleemi.

Need probleemid olid seotud alljärgnevaga:

- 1) õigusaktide ebauhtlane rakendamine, mis tekitab ebavõrdseid tingimusi ettevõtjatele;
- 2) keerukad ja jäigad menetlused, mis muudavad otsustusprotsessi tülikaks;
- 3) õigusraamistiku jäikus, mis takistab Euroopa rohelises kokkuleppes ja sellega seotud strateegiatel kindlaks tehtud poliitikaküsimuste lahendamist;
- 4) ametlike kontrollide tegemiseks puudub ühtlustatud ja riskipõhine raamistik, mistõttu on ametliku kontrolli tingimused ebavõrdsed;
- 5) õigusraamistikus puuduvad sätted, et võtta arvesse teaduse ja tehnika arengut.

Nõukogu 2019. aasta taotlus sisaldas läbivaatamisklauslit, mille kohaselt võis komisjon esitada seadusandliku ettepaneku, kui eespool esitatud uuringu tulemusena leitakse, et see on asjakohane.

- **Konsulterimine sidusrühmadega**

Kultiveerimismaterjali määrase mõju hindamisel konsulteeriti ulatuslikult eri sidusrühmadega; tegevus hõlmas esialgset mõjuhindamist, avalikku konsultatsiooni, töörühmade kohtumisi pädevate asutuste ja sidusrühmadega ning kahepoolseid kohtumisi sidusrühmade organisatsioonidega.

- Esialgse mõjuhindamist teemal peetud konsultatsioonil laekus 66 vastust 16 riigist ning avalikul konsultatsioonil 2 449 vastust 29 riigist.
- Esialgse mõjuhindamist etapis esitas seisukoha 39 vastanut ja avalikul konsultatsioonil esitas seisukoha 181 vastanut.
- Selleks et koguda spetsialiseeritumat tagasisidet pädevatelt asutustelt ja VKEdelt, korraldati sihtotstarbelised konsultatsioonid, mille tulemusena laekus vastavalt 25 ja 251 vastust.
- Komisjoni mõjuhindamist abistanud väliskonsultandi tehtud sihtuuringu käigus laekus 99 vastust.
- Konsultant viis samuti läbi 13 põhjalikku vestlust ja korraldas teemarühma arutelu, milles osales neli osalejat.

Üldjoontes pooldati seda, et kultiveerimismaterjali käsitlevad õigusaktid oleksid ka edaspidi eraldi muud taimset paljundusmaterjali käsitlevatest õigusaktidest. Kõik vastanud leidsid, et säilitada tuleks põhielemendid – algmaterjali registreerimine ja kultiveerimismaterjali sertifitseerimine. Enamik vastanutest rõhutas vajadust säilitada

kehtivaid õigusakte, ja ettepanek, kui see on uuringu tulemustest lähtuvalt asjakohane (ELT L 293, 14.11.2019, lk 105).

¹³ Komisjoni talituste töödokument, milles käsitletakse uuringut liidu võimaluste kohta ajakohastada taimse paljundusmaterjali tootmist ja turustamist käsitlevaid kehtivaid õigusakte (SWD(2021) 90 final).

¹⁴ ICF. 2021. Data gathering and analysis to support a Commission study on the Union's options to update the existing legislation on the production and marketing of plant reproductive material; <https://doi.org/10.2875/406165>.

paindlikkus, et võimaldada liikmesriikidel otsustada, milline kultiveerimismaterjal on nende kohalike ja piirkondlike kliima- ja ökoloogiliste tingimustega kohanenud.

Kuna direktiivi 1999/105/EÜ kohaldamisala on ebamäärane hõlmatud eesmärkide osas, on liikmesriigid tõlgendanud ja mõistnud erinevalt, mis direktiivi 1999/105/EÜ kohaldamisalasse kuulub. Näiteks mõnes liikmesriigis kuulub direktiivi kohaldamisalasse agrometsandus, teistes riikides aga mitte. Nendes liikmesriikides, kus agrometsandust ei loeta direktiivi 1999/105/EÜ kohaldamisalasse kuuluvaks, saab seetõttu müüa reguleeritud liikide kultiveerimismaterjali agrometsanduse eesmärgil ilma nõudeta, et see peab olema saadud heakskiidetud algmaterjalist. Küsimuses, milliseid eesmärke kultiveerimismaterjali käsitlevad õigusaktid peaksid hõlmama, jäid sidusrühmadega konsulteerimisel osalenud isikud eriarvamustele.

Enamik ettevõtjaid nõustus, et ametliku kontrolli nõudeid tuleks ühtlustada. Enamik sidusrühmi olid vastu sellele, et kultiveerimismaterjali käsitlevad õigusaktid arvataks ametliku kontrolli määruse kohaldamisalasse, pidades silmas selles sektoris tehtava ametliku kontrolli spetsiifilisust; nad leidsid, et ametlik kontroll peaks jääma asjaomase pädeva metsaasutuse kontrolli alla. Sellegipoolest eeldatakse, et kultiveerimismaterjali käsitlevate õigusaktide lisamine ametliku kontrolli määruse kohaldamisalasse tooks rohkem kasu kui kahju. Samuti väljendasid sidusrühmad muret halduskoormuse võimaliku suurenemise üle. Enamik sidusrühmi leidis, et ametliku kontrolli korraldamisel tuleks säilitada teatav paindlikkus ning et kulud tuleks hoida võimalikult väiksena.

Enamik sidusrühmi oli nõus, et kasu võivad tuua biomolekulaarsed meetodid ja digilahendused, ning leidis, et õigusraamistik peaks võimaldama rakendada uusimat tehnoloogiat, võttes samuti arvesse rahvusvaheliste standardite arengusuundumusi.

Üksikasjalik teave sidusrühmadega konsulteerimise kohta on esitatud mõjuhinnangu punktis 5.2.5 ja 2. lisas.

- **Ekspertarvamuste kogumine ja kasutamine**

Komisjoni palgatud väline konsultatsiooniettevõtte korraldas mõjuhinnangut toetava uuringu¹⁵. Ettevõtte ja selle eksperdid tegid uuringu eri etappides tihedat koostööd asjaomaste komisjoni talitustega.

Konsultant kogus lisaandmeid ja märkusi dokumentide analüüsi, sihtuuringu, teemarühma arutelu ja sidusrühmadega peetud põhjalike vestluste kaudu. Toetavas uuringus määratleti probleem, põhjendati ELi meetmete vajalikkust ning kirjeldati poliitilise sekkumise eesmärke ja lähtestsenaariumi. Selles hinnati komisjoni väljapakutud kolme variandi (millest igaüks sisaldab kuni 19 konkreetse meetme variatsioone) võimalikku mõju.

Toetava uuringu põhjal täpsustati poliitikavariante ja valiti eelistatav poliitikavariant.

- **Mõjuhinnang**

Ettepanek põhineb mõjuhinnangul, mis sai õiguskontrollikomiteelt reservatsioonidega positiivse arvamuse 17. veebruaril 2023.

Kultiveerimismaterjali kehtiva õigusraamistiku puhul on kindlaks tehtud kaks peamist probleemi.

¹⁵ ICF. 2022. Study supporting the impact assessment of the revision of the plant and forest reproductive material legislation; <https://data.europa.eu/doi/10.2875/4381>.

1. Siseturg on ühtlustamata ning ettevõtjate ja turustatava kultiveerimismaterjali puhul valitsevad eri liikmesriikides erinevad tingimused. Liikmesriikides rakendatakse õigusaktide eri aspekte erinevalt, sest i) õigusaktid jätavad tõlgendamisruumi, ii) liikmesriigid püüavad leida praktilisi lahendusi, et nad ei peaks kohaldama jäikasisid õigusnorme, ning iii) õigusaktides ei ole õigeaegselt arvesse võetud teaduse ja tehnika uusi arengusuundumusi.
2. Õigusaktid ei ole vastavusse viidud Euroopa rohelise kokkuleppe ja sellega seotud strateegiate eesmärkidega. Piiranguid esineb seoses kultiveerimismaterjali geneetilise mitmekesisuse, kestlikkusnäitajate puudumise ja kultiveerimismaterjali käsitlevate õigusaktide puuduliku kohaldamisalaga. Kvaliteetse sertifitseeritud kultiveerimismaterjali pakkumine ei ole piisav, et täita suurenenud nõudlust kultiveerimismaterjali järele, pidades ühelt poolt silmas, et EL plaanib 2030. aastaks istutada 3 miljardit uut puud ning seeläbi kahekordistada igal aastal istutatavate puude arvu, ning teisalt puidu ja biomaterjalide tootmise, elurikkuse säilitamise ja metsaökosüsteemide taastamise eesmärgi. Võttes arvesse äärmuslike ilmastikutingimuste ja katastroofide sagenemist ning asjaolu, et madalamate kategooriate kultiveerimismaterjali puhul ei hinnata piisavalt kestlikkusnäitajaid, on ohus sobiva kultiveerimismaterjali pakkumine ja seega metsaökosüsteemide vastupanuvõime.

Käesoleva algatuse üldeesmärk tagada, et kõigile kasutajatele oleks kättesaadav mitmekesine valik kvaliteetset kultiveerimismaterjali, mis on kohanenud praeguste ja prognoositud tulevaste kliimatingimustega. Järgmisel tasandil aitab see omakorda kaitsta elurikkust ja taastada metsaökosüsteeme.

Mõju hindamisel koondati analüüsimiseks kokku kõik võimalikud meetmed, lähtudes i) välisest andmete kogumise uuringust, millega toetati komisjoni uuringut ELi võimaluste kohta ajakohastada taimset paljundusmaterjali käsitlevaid õigusakte, ii) mõjuhindangut toetavast uuringust, mille tegi väliskonsultant, iii) eespool osutatud konsultatsioonidest sidusrühmadega.

Mitmesugused keerukad meetmed, millest paljud olid omavahel seotud, rühmitati kolmeks poliitikavariandiks; kõiki poliitikavariante võrreldi stsenaariumiga, mille puhul poliitikat ei muudetaks. Kolme varianti hinnati. 1. variant pakkus suurimat paindlikkust, 3. variant aga suurimat ühtlustatust, mis aitaks vähendada erinevusi õigusaktide rakendamisel. 2. variandi puhul tasakaalustati vajadus paindlikkuse järele suurema ühtlustatusega, et lahendada tõlgendamiserinevustest tulenevad probleemid.

Kõik variandid sisaldasid teatavaid ühiseid elemente: i) lihtsustatud haldusmenetlused ja paindlikum otsustusprotsess ning ii) ühtlustamine taimetervisealaste õigusaktidega.

1. **1. variant – suurim paindlikkus.** 1. variandiga kehtestatakse kultiveerimismaterjali ametlike kontrollide miinimumnõuded, kuid neid ei seotaks ametliku kontrolli määrusega. Vastu võetakse suunised uuenduslike tootmisprotsesside, biomolekulaarsete meetodite ja digilahenduste kasutamise kohta. Kultiveerimismaterjali käsitlevad õigusaktid hõlmaksid üksnes tootmist metsanduseesmärkidel, et tagada kvaliteetse kultiveerimismaterjali olemasolu metsastamiseks/taasmetsastamiseks. Kestlikkusega seotud nõudeid laiendatakse madalamate kategooriate kultiveerimismaterjalile. Kehtestatakse suunised erandolukorra kavade koostamiseks, et tulla toime kultiveerimismaterjali

märkimisväärse puudusega äärmuslike ilmastikunähtuste ja katastroofide korral.

2. **2. variant – paindlikkuse ja ühtlustatuse tasakaalustamine (eelistatud variant).** 2. variandiga arvatakse kultiveerimismaterjali ametlikud kontrollid ametliku kontrolli määruse kohaldamisalasse, kuid sobivates kohtades ELis tehtaks lihtsustatud impordikontrolli, et tagada kehtivate eeskirjade sihipärasem ja tõhusam täitmine. Õigusaktidesse lisatakse aluspõhimõtted uuenduslike tootmisprotsesside, biomolekulaarsete meetodite ja digilahenduste kasutamise kohta. Kultiveerimismaterjali käsitlevate õigusaktide kohaldamisalasse kuuluks tootmine metsanduseesmärkidel ja muudel kui metsanduseesmärkidel, et suurendada kultiveerimismaterjali kättesaadavust ja kvaliteeti ka muude kasutusala puhul peale metsastamise/taasmetsastamise. Kestlikkusega seotud nõudeid laiendatakse madalamate kategooriate kultiveerimismaterjalile. Kehtestatakse üldised õigusnõuded erandolukorra kavade koostamiseks, et tulla toime kultiveerimismaterjali märkimisväärse puudusega äärmuslike ilmastikunähtuste ja katastroofide korral.
3. **3. variant – suurim ühtlustatus.** 3. variandi puhul arvatakse kultiveerimismaterjali ametlikud kontrollid ametliku kontrolli määruse kohaldamisalasse ning piiripunktides kohaldatakse rangemat impordikontrolli koos nõudega esitada eriotstarbelised impordidokumendid, et tugevdada ja täielikult ühtlustada nõuete täitmise tagamist. Õigusaktidesse lisatakse üksikasjalikud ja siduvad eeskirjad uuenduslike tootmisprotsesside, biomolekulaarsete meetodite ja digilahenduste kasutamise kohta. Kultiveerimismaterjali käsitlevate õigusaktide kohaldamisalasse kuuluks tootmine metsanduseesmärkidel ja muudel kui metsanduseesmärkidel, et suurendada kultiveerimismaterjali kättesaadavust ja kvaliteeti ka muude kasutusala puhul peale metsastamise/taasmetsastamise. Kestlikkusega seotud nõudeid laiendatakse madalamate kategooriate kultiveerimismaterjalile ning nende puhul kohaldatakse ühtlustatud nõudeid. Kehtestatakse ühiseeskirjad erandolukorra kavade koostamiseks, et valmistuda kultiveerimismaterjali märkimisväärseks puuduseks äärmuslike ilmastikunähtuste ja katastroofide korral.

Mõju hindamise tulemuste põhjal järeldas komisjon, et 2. poliitikavariant on parim lahendus, et saavutada kõik kultiveerimismaterjali käsitleva õigusakti läbivaatamise eesmärgid tulemuslikul ja sidusal viisil.

Eelistatud variant suurendab ettevõtjate ja riikide pädevate asutuste tõhusust tänu järgmisele: i) ettevõtjatel on võimalus trükkida ametliku järelevalve all välja ametlik etikett; ii) ühtlustatus taimetervisealaste õigusaktidega; iii) riskipõhiste ametlike kontrollide kehtestamine ja iv) võimalus kasutada registreerimis- ja sertifitseerimise süsteemides biomolekulaarseid meetodeid ja digilahendusi. Paremate kestlikkusnäitajatega kultiveerimismaterjal aitab soodustada kohanemist kliimamuutustega, mille mõju metsadele on juba ilmne, ja kliimamuutuste leevendamist – see tagab olulise keskkonnakasvu. Riikide erandolukorra kavadega tagatakse piisav kultiveerimismaterjali varu äärmuslikest ilmastikunähtustest, põlengutest, haiguse- ja kahjuripuhangutest või muudest katastroofidest mõjutatud alade taasmetsastamiseks. Tänu sellele väheneb halva kvaliteediga kultiveerimismaterjali istutamise risk. Samuti aidatakse konkreetse erandi abil kaasa metsade geneetiliste ressursside alalhoidmisele ja säästvale kasutamisele.

Kavandatavas määruses selgitatakse, et kultiveerimismaterjali kasutatakse metsastamiseks, taasmetsastamiseks ja muul viisil puude istutamiseks eri eesmärkidel. Määruse kohaldamisala puhul peeti kõige asjakohasemaks loetleda sõnaselgelt eesmärgid, mille puhul on oluline kasutada kvaliteetset kultiveerimismaterjali. Selle eesmärk on tagada, et kasutataks üksnes nendeks eesmärkideks kõige paremini sobivat kultiveerimismaterjali, ning vältida halva kvaliteediga kultiveerimismaterjali kasutamisest tulenevat majanduslikku ja keskkonnakahju.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ettepanekuga nähakse ette lihtsam ja vähem koormav õiguskord metsade geneetiliste ressursside alalhoidmiseks ja säästvaks kasutamiseks ette nähtud kultiveerimismaterjali jaoks – sellise kultiveerimismaterjali tootmiseks kasutatava algmaterjali heakskiitmise menetlus asendatakse teatamismenetlusega.

Sel viisil saavad ettevõtjad soovi korral trükkida ametlikud etiketid välja pädevate asutuste tehtava ametliku järelevalve all, kui pädev asutus on asjaomase kultiveerimismaterjali sertifitseerinud. Mitut protsessi lihtsustatakse. Need lihtsustamismeetmed toovad kasu nii VKEdele kui ka mikroettevõtjatele. Samuti nähakse ettepanekuga ette kultiveerimismaterjali sektori digiüleminekuga seotud uued elemendid.

- **Põhiõigused**

Kavandatavas määruses austatakse kõiki Euroopa Liidu põhiõiguste harta sätteid, eeskätt selliste eeskirjade kehtestamisega, mille eesmärk on tagada ettevõtlusvabadus, diskrimineerimise vältimine ning tarbija- ja keskkonnakaitse.

4. MÕJU EELARVELE

Mõju eelarvele puudub.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Liikmesriigid peavad hiljemalt viiendaks aastaks pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva ja seejärel iga viie aasta järel esitama komisjonile aruande eri aspektide kohta, mis on seotud selliste erandite ja poliitikapõhimõtete kasutamisega, mille eesmärk on hoida alal geneetilisi ressursse, suurendada bioloogilist mitmekesisust põllumajanduses ja lihtsustada menetlusi väiketootjate jaoks. See on vajalik selleks, et vaadata läbi kõnealuse uue poliitika tulemuslikkus ja teha kindlaks, kas vaja on parandusmeetmeid. Konkreetsemalt käsitletakse aruannetes järgmist:

- sertifitseeritud kultiveerimismaterjali aastakogused;
- vastu võetud riiklikud erandolukorra kavad;
- kultiveerimismaterjali parimaid kasutuskohti käsitlev, kasutajatele veebisaitide ja/või istutusjuhendite kaudu kättesaadav teave;
- selliste kultiveerimismaterjali registrikannete arv, mis sisaldavad teavet kultiveerimismaterjali sobivuse kohta konkreetsetes kliima- ja ökoloogilistes tingimustes;

- selliste teadete arv, milles teatatakse kultiveerimismaterjali kasutamisest geneetiliste ressursside alalhoidmiseks;
- imporditud kultiveerimismaterjali kogused;
- kohaldatud karistused.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

i) Kohaldamisala

Kavandatavat määrust kohaldatakse eri liikide ja tehishübriidide kultiveerimismaterjali suhtes, mida kasutatakse metsastamiseks, taasmetsastamiseks ja muul viisil puude istutamiseks järgmistel eesmärkidel: puidu ja biomaterjalide tootmine, elurikkuse säilitamine, metsaökosüsteemide taastamine, kliimamuutustega kohanemine, kliimamuutuste leevendamine ning metsade geneetiliste ressursside alalhoidmine ja säästev kasutamine.

ii) Algmaterjal ja kategooriad

Kultiveerimismaterjali tootmiseks ja turustamiseks tohib kasutada üksnes pädevate asutuste heakskiidetud algmaterjali. Samal põhjusel tohib turule lasta üksnes sellisest algmaterjalist saadud kultiveerimismaterjali.

Algmaterjali puhul, millest kultiveerimismaterjali võidakse koguda, säilitatakse järgmised kuus direktiiviga 1999/105/EÜ ette nähtud tüüpi: seemneallikas, puistu, seemla, perekonna/perekondade vanemad, kloon või kloonisegu.

Selle algmaterjali heakskiitmise menetluse käigus hindavad pädevad asutused algmaterjali kestlikkusnäitajaid. Näitajad on seotud algmaterjali kohandamisega konkreetsetele kliima- ja ökoloogilistele tingimustele ning sellega, kas puud on taimekahjustajatest ja nende tekitatud sümptomitest vabad.

Algmaterjali heakskiitmise menetluses kasutatakse täiendava vahendina biomolekulaarseid meetodeid ja uuenduslikke kloonaretusmeetodeid kultiveerimismaterjali tootmiseks.

Pärast kultiveerimismaterjali kogumist annavad pädevad asutused heakskiidetud algmaterjalist saadud kultiveerimismaterjali kohta välja põhitunnistuse. Selline põhitunnistus võimaldab tagada kultiveerimismaterjali identifitseerimise, sisaldab teavet algmaterjali kohta, millest see on kogutud, ning annab kasutajatele ja ametliku kontrolli eest vastutavatele pädevatele asutustele kõige asjakohasemaid andmeid. Põhitunnistuse võib anda välja ka elektroonilisel kujul.

Pädevad asutused peaksid kultiveerimismaterjali sertifitseerima „tuntud algallikaga“, „valitud“, „kvalifitseeritud“ või „katsetatud“ materjalina ning selle turustamisel tuleks viidata asjaomasele nimetatud kategooriale, et võtta arvesse OECD metsaseemne ja -istikute kava asjaomaseid standardeid. Kõikide kategooriate puhul – mis langevad enam-vähem kokku direktiivis 1999/105/EÜ sätestatud kategooriatega – kehtestatakse algmaterjali heakskiitmise erinormid.

Kategooriasse „tuntud algallikaga“ või „valitud“ kuuluva kultiveerimismaterjali tootmiseks ette nähtud algmaterjali puhul piiritlevad liikmesriigid asjaomaste liikide jaoks lähtepiirkonnad, et määrata kindlaks piisavalt ühetaoliste ökoloogiliste tingimustega alad või alade rühmad, mis sisaldavad sarnase fenotüübi või sarnaste geneetiliste omadustega algmaterjali.

See on vajalik, kuna sellisest algmaterjalist toodetud kultiveerimismaterjali turustamisel viidatakse nendele lähtepiirkondadele.

iii) Ettevõtjad

Ettevõtjad võivad saada pädevalt asutuselt loa trükkida ametliku järelevalve all välja teatavate liikide ja kategooriate kultiveerimismaterjali ametlik etikett. Selleks et süsteem toimiks tõhusalt, kehtestatakse eeskirjad kõnealuse loa kehtetuks tunnistamise või muutmise kohta.

Ettevõtjad registreeritakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/2031. See on vajalik selleks, et tagada tõhusus ja hoida ära topeltregistreerimist, arvestades et suur osa käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvatest ettevõtjatest kuulub ühtlasi määruse (EL) 2016/2031 kohaldamisalasse.

Enne kultiveerimismaterjali müümist teevad ettevõtjad oma kultiveerimismaterjali potentsiaalsetele ostjatele kättesaadavaks kogu vajaliku teabe selle sobivuse kohta kliima- ja ökoloogiliste tingimuste jaoks.

iv) Kultiveerimismaterjali registrid ja erandolukorra kavad

Iga liikmesriik loob ja avaldab i) liikmesriigi territooriumil heaks kiidetud eri liikide ja tehishübriidide algmaterjali elektroonilise riikliku registri ja ii) riikliku registri kokkuvõttena esitatava riikliku loetelu ning ajakohastab seda registrit/loetelu. Riiklik loetelu esitatakse kõikide algmaterjali heakskiidetud üksuste puhul ühisel vormil. See sisaldab järgmist teavet: kultiveerimismaterjali botaaniline nimetus, kategooria, eesmärk, algmaterjal, registriviide, asukoht, kõrgus merepinnast või kõrguste vahemik, pindala, päritolu ja kategooriasse „katsetatud“ kuuluva kultiveerimismaterjali puhul teave selle kohta, kas see on geneetiliselt muundatud või on toodetud teatavate uute genoomikameetodite abil¹⁶.

Samal põhjusel peaks komisjon kõigi liikmesriikide esitatavate riiklike loetelude põhjal elektroonilisel kujul avaldama liidu loetelu kultiveerimismaterjali tootmiseks ette nähtud heakskiidetud algmaterjalist. Sellele loetelule viidatakse kui komisjoni teabesüsteemile kultiveerimismaterjali jaoks (FOREMATIS).

Iga liikmesriik peab koostama erandolukorra kava ja seda ajakohastama, et tagada piisav kultiveerimismaterjali varu äärmuslikest ilmastikunähtustest, põlengutest, haiguse- ja kahjuripuhangutest või muudest katastroofidest mõjutatud alade taasmetsastamiseks.

v) Käitlemisnõuded ja digiüleminek

Kultiveerimismaterjali hoitakse heakskiidetud üksuste kaupa eraldatuna ning seda toodetakse ja turustatakse partiides.

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) [väljaannete talitus, palun lisada viide], milles käsitletakse teatavate uute genoomikameetodite abil saadud taimi ning nendest toodetud toitu ja sööta ning millega muudetakse direktiive 68/193/EMÜ, 1999/105/EÜ, 2002/53/EÜ ja 2002/55/EÜ ning määrust (EL) 2017/625 (ELT L ..., ...).

Seemet turustatakse üksnes juhul, kui see vastab teatavatele kvaliteedistandarditele. See märgistatakse ja seda turustatakse üksnes suletud pakendites.

Kavandatava määrusega aidatakse saavutada ELi digistrateegia eesmärki muuta digitehnoloogiale üleminek inimeste ja ettevõtjate jaoks toimivaks. Seega peaks see sisaldama õigust kehtestada eeskirjad, mis käsitlevad i) kõikide võetud meetmete digitaalset registreerimist eesmärgiga võimaldada anda välja vastavalt põhitunnistus ja ametlik etikett ning ii) keskse platvormi loomist, mis hõlbustab nende andmete töötlemist, neile juurdepääsu ja nende kasutamist. Seda silmas pidades tuleks samuti lubada kasutada elektroonilisi etikette.

vi) Erandid ja säilitamisega seotud eesmärgid

Perioodidel, mil esineb ajutisi raskusi teatavalt liikidelt piisavas koguses kultiveerimismaterjali kogumisel, kiidetakse asjaomaste liikide kultiveerimismaterjali tootmiseks ajutiselt heaks leebematele nõuetele vastav algmaterjal.

ELi tasandil tehakse ajutisi katseid, et leida paremaid alternatiive käesolevas määruses kehtestatud sätetele.

Metsade geneetiliste ressursside alalhoidmiseks ja säästvaks kasutamiseks ette nähtud algmaterjalile esitatavad nõuded erinevad nõuetest, mida kohaldatakse sellise algmaterjali suhtes, mis on ette nähtud kategooriate „tuntud algallikaga“, „valitud“, „kvalifitseeritud“ ja „katsetatud“ kultiveerimismaterjali tootmiseks. Selle eesmärk on aidata suurendada mitmekesisust ühe puuliigi piires ning tegeleda elurikkuse vähenemise probleemiga.

vii) Import

Kultiveerimismaterjali imporditakse kolmandatest riikidest üksnes juhul, kui on kindlaks tehtud, et see vastab nõuetele, mis on samaväärsed ELis toodetava ja turustatava kultiveerimismaterjali suhtes kohaldatavate nõuetega. See on vajalik selle tagamiseks, et imporditud kultiveerimismaterjal oleks sama hea kvaliteediga kui ELis toodetud kultiveerimismaterjal.

Ettevõtjad teavitavad asjaomast pädevat asutust seemne, istutusmaterjali ja muude taimeosade impordist eelnevalt ametliku kontrolli teabehaldussüsteemi (IMSOC) kaudu, mis on loodud määruse (EL) 2017/625 alusel. Imporditud kultiveerimismaterjaliga on kaasas põhitunnistus või muu ametlik sertifikaat, mille on välja andnud päritoluriigiks olev kolmas riik, ning dokumendid, mis sisaldavad asjaomase kolmanda riigi ettevõtja esitatud üksikasjalikke andmeid kõnealuse materjali kohta. Sellele kultiveerimismaterjalile kinnitatakse ametlik etikett.

Kultiveerimismaterjali tootmisel ja turustamisel kooskõlas kavandatava määrusega kohaldatakse ka määruse (EL) 2016/2031 eeskirju taimekahjustajate kohta. Muu hulgas lisatakse kavandatava määrusega määrusesse (EL) 2016/2031 võimalus ühendada kultiveerimismaterjali ametlik etikett ühtses vormis taimepassiga.

Samuti nähakse ette määruse (EL) 2017/625 muutmine, et lisada kultiveerimismaterjali eeskirjad ametlikku kontrolli käsitlevate ELi õigusaktide kohaldamisalasse. Ametlikku kontrolli käsitlevaid põhimõtteid ja -eeskirju

hakatakse kohaldama ka kultiveerimismaterjali tootmise ja turustamise suhtes, sealhulgas asutuste volituste, ülesannete delegeerimise ja sertifitseerimise põhimõtted ja -eeskirjad. Komisjonile antakse õigus võtta vastavalt vajadusele vastu erinorme kultiveerimismaterjali turustamise ja ettevõtjate ametliku kontrolli kohta. Impordi puhul kohaldatakse üldeeskirju riskidest lähtuvalt.

Kavandatavat määrust hakatakse kohaldama kolm aastat pärast selle jõustumist, et anda pädevatele asutustele ja ettevõtjatele piisavalt aega uute eeskirjadega kohanemiseks. Samuti antakse sellega komisjonile aega vajalike delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide vastuvõtmiseks.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

milles käsitletakse kultiveerimismaterjali tootmist ja turustamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EL) 2016/2031 ja 2017/625 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 1999/105/EÜ (kultiveerimismaterjali määrus)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 43 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut¹,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²,

[võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,]

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt³

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu direktiivis 1999/105/EÜ⁴ on sätestatud kultiveerimismaterjali tootmise ja turustamise eeskirjad.
- (2) Metsad katavad umbes 45 % liidu maa-alast ning täidavad oma sotsiaalse, majandusliku, keskkonnavalase, ökoloogilise ja kultuurilise rolli kaudu mitut otstarvet. Metsadel on kliimamuutuste leevendamise poliitikas äärmiselt tähtis roll CO₂ sidujana. Nende vajaduste rahuldamiseks on väga oluline kvaliteetse, kliimamuutustega kohandatud ja mitmekesise kultiveerimismaterjali olemasolu.
- (3) Tulenevalt tehnika ja teaduse arengust, rahvusvahelise kaubanduse jaoks ette nähtud kultiveerimismaterjali sertifitseerimist käsitleva Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) kava⁵ (edaspidi „OECD metsaseemne ja -istikute kava“) normide ja eeskirjade ajakohastamisest, liidu uutest kestlikkuse, kliimamuutustega kohanemise ja bioloogilise mitmekesisusega seotud poliitilistest prioriteetidest – eelkõige Euroopa rohelisest kokkulepest⁶ – ning direktiivi 1999/105/EÜ

¹ EÜT C 199, 14.7.1999, lk 1.

² EÜT C 329, 17.11.1999, lk 15.

³ Euroopa Parlamendi ... seisukoht ja nõukogu ... seisukoht esimesel lugemisel. Euroopa Parlamendi ... seisukoht ja nõukogu ... otsus.

⁴ Nõukogu 22. detsembri 1999. aasta direktiiv 1999/105/EÜ metsapaljundusmaterjali turustamise kohta (EÜT L 11, 15.1.2000, lk 17).

⁵ Nõukogu otsus, millega kehtestatakse OECD kava rahvusvahelise kaubanduse jaoks ette nähtud kultiveerimismaterjali sertifitseerimiseks [[OECD/LEGAL/0355](#)].

⁶ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019) 640 final).

rakendamisel saadud kogemustest tuleks kõnealune direktiiv asendada uue õigusaktiga. Selleks, et tagada uute õigusnormide ühetaoline kohaldamine kõikjal liidus, peaks see õigusakt olema määrus.

- (4) OECD metsaseemne ja -istikute kava eesmärk on soodustada selliste seemnete, taimeosade ja istikute tootmist ja kasutamist, mis on kogutud ning mida on töödeldud ja turustatud nii, et on tagatud kultiveerimismaterjali kvaliteet ja kättesaadavus. Metsatsüklite pikkuse ning istandike ja pikaajaliste metsainvesteeringute maksumuse tõttu on oluline, et metsamajandajad saaksid täielikult usaldusväärset teavet istandikes kasutatava kultiveerimismaterjali päritolu ja geneetiliste omaduste kohta. OECD metsaseemne ja -istikute kava vastab sellele vajadusele sertifitseerimise ja jälgitavuse tagamise kaudu. Sellel kaval on oluline roll, aitamaks maailma metsadel kohaneda muutuvate kliimatingimustega. Rõhk on seatud liigilise mitmekesisuse säilitamisele ning suure liigisisese ja seemnepartiisisese geneetilise varieeruvuse tagamisele, et suurendada kultiveerimismaterjali kohanemisvõimet tulevasel puude taasistutamisel metsaalale (edaspidi „taasmetsastamine“) ja uute metsade loomisel (edaspidi „metsastamine“). Taasmetsastamine võib olla vajalik, kui osa olemasolevast metsast on kahjustunud äärmuslike ilmastikunähtuste, metsapõlengute, haiguspuhangute, taimekahjustajapuhangute või muude katastroofide tõttu.
- (5) Euroopa roheline kokkuleppega on komisjonile seatud kohustus tegeleda kliimamuutuste ja keskkonnaga seotud probleemidega. Selle eesmärk on muuta liidu majandust kestliku tuleviku nimel. Kultiveerimismaterjali tootmist ja turustamist käsitlevad liidu eeskirjad peavad olema kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1119, millega on kehtestatud kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik⁷, ning Euroopa roheline kokkuleppe kolme rakendusstrateegiaga: ELi uue kliimamuutustega kohanemise strateegiaga⁸, ELi uue metsastrateegiaga aastani 2030⁹ ja ELi elurikkuse strateegiaga aastani 2030¹⁰.
- (6) Määrusega (EL) 2021/1119 kohustatakse asjaomaseid liidu institutsioone ja liikmesriike tegema järjepidevaid edusamme, et suurendada kohanemisvõimet, tugevdada vastupanuvõimet ja vähendada kliimamuutustest tulenevat haavatavust. Seepärast on ELi uue kliimamuutustega kohanemise strateegia üks eesmärgi kiirendada kliimamuutustega kohanemise võime väljaarendamist liidus ja muuta sel eesmärgil muu hulgas eeskirju kultiveerimismaterjali kohta. Liidu õigusaktidega tuleks soodustada kultiveerimismaterjali tootmist ja turustamist kõikjal liidus. Selleks tuleks kaotada direktiivis 1999/105/EÜ sätestatud võimalus piirata liikmesriikides teatava algmaterjali heakskiitmist ja keelata teatava kultiveerimismaterjali turustamine lõppkasutajale.
- (7) Aastani 2030 ulatuva ELi uue metsastrateegia peamised eesmärgid on tõhus metsastamine ning metsade säilitamine ja taastamine Euroopas, et aidata suurendada

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

⁸ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelise Euroopa kujundamine – ELi uus kliimamuutustega kohanemise strateegia“ (COM(2021) 82 final).

⁹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Uus ELi metsastrateegia aastani 2030“ (COM(2021) 572 final).

¹⁰ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020) 380 final).

CO₂ sidumist, vähendada metsapõlengute esinemissagedust ja ulatust ja edendada biomajandust ning seejuures järgida täielikult elurikkust soodustavaid ökoloogilisi põhimõtteid. Metsade taastamise ja tõhustatud kestliku metsamajandamise tagamine on kliimamuutustega kohanemiseks ja metsade vastupanuvõime suurendamiseks väga oluline. Sellega seoses märgitakse uues ELi metsastrateegias, et metsade kohandamine kliimamuutustega ja metsade taastamine pärast kliimakahjustusi nõuab suures koguses sobivat kultiveerimismaterjali. See tähendab jõupingutusi selle nimel, et hoida alal ja kasutada säästvalt metsade geneetilisi ressursse, millest sõltub kliimakindlam metsandus. Samuti on vaja teha jõupingutusi, et suurendada sellise kultiveerimismaterjali tootmist ja kättesaadavust, jagada rohkem teavet selle sobivuse kohta konkreetsetes kliima- ja ökoloogilistes tingimustes ning tõhustada selle ühistootmist ja piiriülest liikumist liidus. Seega tuleks ettevõtjatelt nõuda, et nad esitaksid kasutajatele eelnevalt teavet kultiveerimismaterjali sobivuse kohta konkreetsetes kliima- ja ökoloogilistes tingimustes.

- (8) Aastani 2030 ulatuva ELi elurikkuse strateegia eesmärk on luua 2030. aastaks võimalused liidu elurikkuse taastamiseks. Selle strateegia raames tuleb liidu õigusaktides seada rõhk liigilise mitmekesisuse säilitamisele ning tagada suur liigisisene ja seemnepartiisisene geneetiline varieeruvus. Sel viisil soovitakse hõlbustada praeguste ja prognoositud tulevaste kliimatingimuste jaoks kohandatud kvaliteetse ja geneetiliselt mitmekesise kultiveerimismaterjali tarnimist. Metsade elurikkuse, sealhulgas puude geneetilise mitmekesisuse säilitamine ja suurendamine on oluline metsade säästvaks majandamiseks ja selleks, et aidata metsadel kliimamuutustega kohaneda. Käesoleva määruse kohased puuliigid ja tehishübriidid peaksid olema kvaliteetsed ja kohalike tingimuste jaoks geneetiliselt sobivad.
- (9) Tuleks võtta arvesse pikaajalist piiriülest mõõdet, kuna praegu juba täheldatav taimkattevööndite nihkumine põhja poole peaks lähikümnenditel märkimisväärselt kiirenema. Seega oleks käesoleva määruse kohane nõue anda teavet piirkondade kohta, mis sobivad seemnete külvamiseks või kus kultiveerimismaterjal on kohandatud kohalike tingimuste jaoks, metsamajandajatele äärmiselt kasulik. Seepärast peaksid pädevad asutused kindlaks määrama tsoonid, kus seeme on kohalike tingimuste jaoks sobiv ja kuhu seda saab külvata (edaspidi „seemnesiirdetsoonid“). Samuti peaksid nad kindlaks määrama alad, mille jaoks kultiveerimismaterjal on kohandatud lähtuvalt kohalikest tingimustest (edaspidi „kasutusalad“).
- (10) Direktiivis 1999/105/EÜ on kultiveerimismaterjali määratlemisel lähtutud selle tähtsusest seoses metsanduseesmärkide täitmisega kõikjal liidus või mõnes liidu osas, kuid kõnealuste metsanduseesmärkide suhtes on seal jäädud ebamääraseks. Selguse huvides loetletakse käesoleva määruse kohaldamisala puhul eesmärgid, mille saavutamiseks on oluline kasutada kvaliteetset kultiveerimismaterjali.
- (11) Kultiveerimismaterjali võib toota metsastamiseks/taasmetsastamiseks ja muul otstarbel puude istutamiseks ning mitmel eri eesmärgil, näiteks puidu ja biomaterjalide tootmiseks, elurikkuse säilitamiseks, metsaökosüsteemide taastamiseks, kliimamuutustega kohanemiseks, kliimamuutuste leevendamiseks ning metsade geneetiliste ressursside alalhoidmiseks ja säästvaks kasutamiseks.
- (12) Uuringutest nähtub, et algmaterjali hindamine ja heakskiitmine seoses kultiveerimismaterjali kasutamise konkreetse eesmärgiga on äärmiselt oluline. Peale selle mõjutab kvaliteetse kultiveerimismaterjali kasutamise eesmärki positiivselt selle kultiveerimismaterjali kasutamine õiges kohas. Õige koha all peetakse silmas seda, et

kultiveerimismaterjal sobib geneetiliselt ja fenotüübi poolest kasvukohta ning seejuures on võetud arvesse ka asjakohaseid kliimaprognoose selles kohas.

- (13) Selleks, et tagada kultiveerimismaterjali piisav pakkumine vastuseks suurenenud nõudlusele kultiveerimismaterjali järele, on vaja kõrvaldada kõik tegelikud ja potentsiaalsed kaubandustõkked, mis võivad takistada kultiveerimismaterjali vaba liikumist liidus. Seda eesmärki on võimalik saavutada üksnes siis, kui asjaomaste kultiveerimismaterjali käsitlevate liidu eeskirjadega nähakse ette kõrgeimad võimalikud standardid.
- (14) Kultiveerimismaterjali tootmist ja turustamist käsitlevates liidu eeskirjades tuleks arvesse võtta praktilisi vajadusi ning neid tuleks kohaldada üksnes teatavate liikide ja tehishübriidide suhtes, mis on loetletud käesoleva määruse I lisas. Need liigid ja tehishübriidid on olulised selleks, et toota kultiveerimismaterjali metsastamiseks, taasmetsastamiseks ja muul otstarbel puude istutamiseks eesmärgiga toota puitu ja biomaterjale, säilitada elurikkust, taastada metsaökosüsteeme, kohaneda kliimamuutustega, neid muutusi leevendada ning metsade geneetilisi ressursse alal hoida ja säästvalt kasutada.
- (15) Käesoleva määruse eesmärk on tagada kvaliteetse kultiveerimismaterjali tootmine ja turustamine. Vastupanuvõimeliste metsade loomise ja metsaökosüsteemide taastamise hõlbustamiseks tuleks kasutajaid enne kultiveerimismaterjali ostmist teavitada asjaomase kultiveerimismaterjali sobivusest selle ala kliima- ja ökoloogilistes tingimustes, kus seda kasutada soovitakse.
- (16) Selle tagamiseks, et sertifitseeritud kultiveerimismaterjal oleks kohandatud selle ala kliima- ja ökoloogiliste tingimustega, kus seda kasutatakse, peaksid pädevad asutused hindama algmaterjali heakskiitmise menetluse käigus algmaterjali kestlikkusnäitajaid. Need kestlikkusnäitajad peaksid olema seotud asjaomase algmaterjali kohandamisega konkreetsetele kliima- ja ökoloogilistele tingimustele ning sellega, kas puud on taimekahjustajatest ja nende tekitatud sümptomitest vabad.
- (17) Kultiveerimismaterjali kogumiseks tuleks kasutada üksnes sellist algmaterjali, mida pädevad asutused on hinnanud ja mille nad on heaks kiitnud, et tagada kultiveerimismaterjali võimalikult hea kvaliteet. Heakskiidetud algmaterjal tuleks registreerida riiklikus registris kordumatu registriviitega ja viitega heakskiidetud üksusele.
- (18) Rahvusvahelistes standardites kajastatud teaduse ja tehnika arenguga kohandamiseks tuleks algmaterjali heakskiitmise menetluses võtta täiendavate meetoditena kasutusele biomolekulaarsed meetodid. Kõnealuseid biomolekulaarseid meetodeid tuleks lubada kasutada selleks, et hinnata molekulaarsete markerite abil algmaterjali päritolu või kontrollida haiguskindluse näitajate esinemist algmaterjalis.
- (19) Asjaomaste liikmesriikide pädevad asutused peaksid heakskiidetud algmaterjalist saadud (st kogutud) mis tahes kultiveerimismaterjali kohta välja andma põhitunnistuse. Selline põhitunnistus võimaldab tagada kultiveerimismaterjali identifitseerimise, sisaldab teavet selle päritolu kohta ning annab kasutajatele ja kultiveerimismaterjali ametliku kontrolli eest vastutavatele pädevatele asutustele kõige asjakohasemat üksikasjalikku teavet. Põhitunnistus tuleks lubada anda välja elektroonilisel kujul.
- (20) Tuleks lubada sertifitseerida ja turule lasta üksnes sellist kultiveerimismaterjali, mis on kogutud heakskiidetud algmaterjalist. Pädevad asutused peaksid kultiveerimismaterjali sertifitseerima „tuntud algallikaga“, „valitud“, „kvalifitseeritud“ või „katsetatud“

materjalina ning selle turustamisel tuleks viidata asjaomasele nimetatud kategooriale. Nendest kategooriatest nähtub, milliseid algmaterjali omadusi on hinnatud, ja need iseloomustavad kultiveerimismaterjali kvaliteeti. Halvema kvaliteediga kultiveerimismaterjali puhul (kategooriad „tuntud algallikaga“ ja „valitud“) kontrollitakse algmaterjali põhiomadusi. Parema kvaliteediga kultiveerimismaterjali puhul (kategooriad „kvalifitseeritud“ ja „katsetatud“) valitakse väljapaistvate omadustega seemnepuud ja koostatakse ristamiskavad. Kategooriasse „kvalifitseeritud“ kuuluva kultiveerimismaterjali puhul lähtutakse materjali paremuse hindamisel seemnepuude omadustest. Kategooria „katsetatud“ puhul tuleb tõendada kultiveerimismaterjali paremust võrreldes algmaterjaliga, millest see kultiveerimismaterjal on kogutud, või võrdluspopulatsiooniga. Läbipaistvuse, võrdsete konkurentsitingimuste ja siseturu terviklikkuse tagamiseks tuleks kultiveerimismaterjali kategooriate „tuntud algallikaga“, „valitud“, „kvalifitseeritud“ ja „katsetatud“ puhul kohaldada ühtseid tootmis- ja turustamisnõudeid.

- (21) Uuenduslike tootmisprotsesside abil toodetud kultiveerimismaterjali puhul, eelkõige teatavat tüüpi kultiveerimismaterjali, nimelt kloonide tootmiseks kasutatavate meetodite puhul tuleks sertifitseerimiseeskirju täpsustada. Kuna kõnealuste kloonide tootmise koht võib erineda klooni(de) saamiseks kasutatud lähtepuu (st algmaterjali) asukohast, tuleks jälgitavuse tagamiseks eeskirju muuta.
- (22) Metsade geneetiliste ressursside alalhoidmiseks ja säästvaks kasutamiseks ette nähtud algmaterjalile esitatavad nõuded erinevad nõuetest, mida kohaldatakse algmaterjali suhtes, mis on ette nähtud kultiveerimismaterjali tootmiseks kaubanduslikul eesmärgil, kuna nende kahe algmaterjali tüübi puhul on kohaldatavad valikukriteeriumid erinevad. Metsade geneetiliste ressursside alalhoidmise ja säästva kasutamise huvides tuleks jätta metsas alles puistu kõik puud. See on vajalik, et aidata suurendada geneetilist mitmekesisust ühe puuliigi piires. Teisest küljest tuleks kaubanduslikul eesmärgil kultiveerimismaterjali tootmiseks ette nähtud algmaterjalist välja valida ainult paremate omadustega puud. Seepärast tuleks lubada liikmesriikidel teha kohaldatavatest eeskirjadest erandeid seoses algmaterjali heakskiitmisega ja teavitada pädevat asutust sellisest algmaterjalist, mis on ette nähtud metsade geneetiliste ressursside alalhoidmiseks.
- (23) Kategooria „tuntud algallikaga“ vastab kultiveerimismaterjali turustamiseks nõutavale miinimumstandardile, sest selle kategooria kultiveerimismaterjali tootmiseks ette nähtud algmaterjali ei ole fenotüübi alusel valitud või on seda tehtud vaid vähesel määral. Jälgitavuse tagamiseks peaks ettevõtja registreerima kultiveerimismaterjali kogumiseks kasutatud algmaterjali asukoha (st lähtekoha). Tuleks märkida selle algmaterjali päritolu, kui see on teada. See on kooskõlas OECD metsaseemne ja -istikute kavaga ning direktiivi 1999/105/EÜ rakendamisel saadud kogemustega.
- (24) Vastavalt OECD metsaseemne ja -istikute kavale ja direktiivi 1999/105/EÜ kohaldamise järel peaks pädev asutus hindama kategooriasse „valitud“ kuuluva kultiveerimismaterjali tootmiseks ette nähtud algmaterjali, jälgides sel eesmärgil kõnealuse algmaterjali omadusi ja võttes arvesse sellest algmaterjalist kogutud kultiveerimismaterjali konkreetset kasutusotstarvet. Tuleks tagada selle kategooria materjali üldine kvaliteet. Kuna populatsioon peaks olema väga ühtlane, tuleks eemaldada kehvemate omadustega puud, näiteks puud, mis on populatsiooni puude keskmise suurusega võrreldes väiksemad.
- (25) Kategooriasse „kvalifitseeritud“ kuuluva kultiveerimismaterjali tootmiseks peaks ettevõtja valima ristamiskavas kasutatava algmaterjali välja komponendi kaupa,

lähtudes iga komponendi silmapaistvatest omadustest, mis on seotud näiteks kohalike kliima- ja ökoloogiliste tingimustega kohanemisega. Pädev asutus peaks kõnealuse algmaterjali komponentide koosseisu ja kavandatud ristamiskava, samuti istutusskeemi, eraldamistingimused ja asukoha heaks kiitma. See on oluline, tagamaks kooskõla OECD metsaseemne ja -istikute kava raames kohaldatavate rahvusvaheliste standarditega ning võtmaks arvesse direktiivi 1999/105/EÜ rakendamisel saadud kogemusi.

- (26) Kategooriasse „katsetatud“ kuuluva kultiveerimismaterjali tootmiseks ette nähtud algmaterjali suhtes tuleks kohaldada võimalikult rangeid nõudeid. Kultiveerimismaterjali paremuse kindlakstegemiseks tuleks võrrelda seda ühe või soovitatavalt mitme heakskiidetud või eelnevalt valitud standardiga. Ettevõtja valib need standardid lähtuvalt asjaomase kategooriasse „katsetatud“ kuuluva kultiveerimismaterjali kasutusotstarbest. Kui kõnealust kultiveerimismaterjali kasutatakse kliimamuutustega kohandamiseks, võrreldakse seda standarditega, mille puhul on täheldatud häid tulemusi kohalike kliima- ja ökoloogiliste tingimustega kohanemisel (nt taimekahjustajate ja nende tekitatud sümptomite peaaegu täielik puudumine). Pärast algmaterjali komponentide valimist peaks ettevõtja tõendama kultiveerimismaterjali paremust võrdluskatsetega või hindama selle paremust valitud algmaterjali geneetiliste elementide alusel. Pädev asutus peaks olema kaasatud selle protsessi igasse etappi. Pädev asutus peaks kiitma heaks algmaterjali jaoks heakskiidu saamiseks tehtavad katseplaanid ja katsed, kontrollima ettevõtja esitatud dokumente ning kiitma vastavalt vajadusele heaks kas kultiveerimismaterjali paremuse kindlakstegemise katsete või geneetilise hindamise tulemused. See on vajalik, et tagada kooskõla OECD metsaseemne ja -istikute kava raames kohaldatavate ning muude rahvusvaheliste standarditega ning võtta arvesse direktiivi 1999/105/EÜ rakendamisel saadud kogemusi.
- (27) Kategooriasse „katsetatud“ kuuluva kultiveerimismaterjali tootmiseks ette nähtud algmaterjali hindamiseks kulub keskmiselt kümme aastat. Selleks, et tagada kategooriasse „katsetatud“ kuuluva kultiveerimismaterjali kiirem turulepääs ajal, mil algmaterjali hindamine veel kestab, peaks liikmesriikidel olema võimalus sellise algmaterjali kasutamine kogu oma territooriumil või mõnes selle osas kuni kümneks aastaks ajutiselt heaks kiita. Selline heakskiit tuleks anda üksnes juhul, kui geneetilise hindamise või võrdluskatsete esialgsetest tulemustest nähtub, et algmaterjal vastab katsete lõppedes käesoleva määruse nõuetele. Selle varajase hindamise tulemused tuleks kõige harvemini iga kümne aasta järel uuesti läbi vaadata.
- (28) Pädevad asutused peaksid kinnitama kultiveerimismaterjali vastavust kategooriaid „tuntud algallikaga“, „valitud“, „kvalifitseeritud“ ja „katsetatud“ käsitlevatele nõuetele, tehes iga kategooria puhul asjakohaseid kontrole („ametlik sertifitseerimine“), ning seda peaks tõendama ametlik etikett.
- (29) Geneetiliselt muundatud kultiveerimismaterjali võib turule lasta üksnes juhul, kui see on inimeste tervisele ja keskkonnale ohutu ning kui seda on lubatud kasutada kultiveerimiseks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2001/18/EÜ¹¹ või määrusele (EÜ) 1829/2003¹² ning kui kõnealune kultiveerimismaterjal kuulub

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiiv 2001/18/EÜ geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise kohta ja nõukogu direktiivi 90/220/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 106, 17.4.2001, lk 1).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1829/2003 geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta (ELT L 268, 18.10.2003, lk 1).

kategooriasse „katsetatud“. Teatavate uute genoomikameetodite abil saadud kultiveerimismaterjali võib turule lasta üksnes juhul, kui see vastab määruse (EL) [väljaannete talitus: palun lisada viide Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) teatavate uute genoomikameetodite abil saadud taimede ning nendest toodetud toidu ja sööda kohta]¹³ nõuetele ning kui kõnealune kultiveerimismaterjal kuulub kategooriasse „katsetatud“.

- (30) Ametlik etikett peaks sisaldama teavet algmaterjali kohta, mis sisaldab geneetiliselt muundatud organismi või koosneb sellest või on toodetud teatavate uute genoomikameetodite abil.
- (31) Pädev asutus peaks teatavate kultiveerimismaterjali liikide ja kategooriate puhul andma ettevõtjatele loa ametliku etiketi trükkimiseks ametliku järelevalve all. See suurendab ettevõtjate paindlikkust seoses asjaomase kultiveerimismaterjali hilisema turustamisega. Ettevõtjad võivad hakata etiketti trükkima siiski alles pärast seda, kui pädev asutus on asjaomase kultiveerimismaterjali sertifitseerinud. Kõnealune luba on vajalik seepärast, et tegemist on ametliku etiketiga ja et kultiveerimismaterjali kasutajatele oleksid tagatud kõrgeimad võimalikud kvaliteedistandardid. Tuleks sätestada kõnealuse loa kehtetuks tunnistamise ja muutmise eeskirjad.
- (32) Liikmesriikidel tuleks lubada komisjoni loa alusel kehtestada nende territooriumil toodetud algmaterjali heakskiitmiseks täiendavad või rangemad nõuded. See võimaldaks rakendada kultiveerimismaterjali tootmisel ja turustamisel riiklikke või piirkondlikke lähenemisviise ning selle eesmärk on parandada asjaomase kultiveerimismaterjali kvaliteeti, kaitsta keskkonda või aidata kaasa elurikkuse kaitsele ja metsaökosüsteemide taastamisele.
- (33) Selleks, et tagada läbipaistvus ja tõhusam kontroll kultiveerimismaterjali tootmise ja turustamise üle, tuleks ettevõtjad registreerida registrites, mille liikmesriigid on loonud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2016/2031¹⁴. Selline registreerimine vähendab asjaomaste ettevõtjate halduskoormust. See on vajalik ettevõtjate ametliku registri tõhususe tagamiseks ja topeltregistreerimise ärahoidmiseks. Suur osa käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvatest ettevõtjatest kuulub määruse (EL) 2016/2031 kohase ettevõtjate ametliku registri kohaldamisalasse.
- (34) Enne kultiveerimismaterjali müümist peaksid ettevõtjad tegema oma kultiveerimismaterjali potentsiaalsetele ostjatele kättesaadavaks kogu vajaliku teabe selle sobivuse kohta konkreetsete kliima- ja ökoloogilistele tingimuste jaoks, et võimaldada neil valida oma piirkonna jaoks kõige sobivam kultiveerimismaterjal.
- (35) Kategooriasse „tuntud algallikaga“ või „valitud“ kuuluva kultiveerimismaterjali tootmiseks ette nähtud algmaterjali puhul peaksid liikmesriigid piiritlema asjaomaste liikide jaoks lähtepiirkonnad, et määrata kindlaks piisavalt ühetaoliste ökoloogiliste tingimustega alad või alade rühmad, mis sisaldavad sarnase fenotüübi või sarnaste geneetiliste omadustega algmaterjali. See on vajalik, kuna sellisest algmaterjalist toodetud kultiveerimismaterjali turustamisel tuleb viidata nendele lähtepiirkondadele.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrus (EL) .../... (ELT ..., lk ...).

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta määrus (EL) 2016/2031, mis käsitleb taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 228/2013, (EL) nr 652/2014 ja (EL) nr 1143/2014 ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 69/464/EMÜ, 74/647/EMÜ, 93/85/EMÜ, 98/57/EÜ, 2000/29/EÜ, 2006/91/EÜ ja 2007/33/EÜ (ELT L 317, 23.11.2016, lk 4).

- (36) Selleks, et tagada tõhus ülevaade kogu liidus toodetavast ja turustatavast kultiveerimismaterjalist ning sellega seotud läbipaistvus, peaks iga liikmesriik looma ja avaldama liikmesriigi territooriumil heaks kiidetud eri liikide ja tehishübriidide algmaterjali elektroonilise riikliku registri ja selle registri kokkuvõttena esitatava riikliku loetelu ning neid ajakohastama.
- (37) Samal põhjusel peaks komisjon iga liikmesriigi esitatud riikliku loetelu alusel avaldama elektroonilisel kujul liidu loetelu kultiveerimismaterjali tootmiseks ette nähtud heakskiidetud algmaterjalist. See liidu loetelu peaks hõlmama teavet algmaterjali kohta, mis sisaldab geneetilisel muundatud organismi või koosneb sellest või on toodetud teatavate uute genoomikameetodite abil.
- (38) Iga liikmesriik peaks koostama erandolukorra kava ja seda ajakohastama, et tagada piisav kultiveerimismaterjali varu äärmuslikest ilmastikunähtustest, põlengutest, haiguse- ja taimekahjustajapuhangutest, katastroofidest või muudest sündmustest mõjutatud alade taasmetsastamiseks. Tuleks kehtestada eeskirjad kõnealuse kava sisu kohta, et tagada tulemuslike ennetavate meetmete võtmine selliste ilmnedavate võivate riskide vastu. Liikmesriikidel peaks olema lubatud kohandada selle kava sisu vastavalt nende territooriumil valitsevatele konkreetsetele kliima- ja ökoloogilistele tingimustele. Selles nõudes kajastuvad ka üldised valmisolekumeetmed, mida liikmesriigid peaksid vabatahtlikult võtma liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames¹⁵.
- (39) Kultiveerimismaterjal peaks kõikides tootmisetappides olema heakskiidetud üksuste kaupa eraldatud. Kõnealustele heakskiidetud üksustele vastavat materjali tuleks toota ja turustada partiides, mis peavad olema piisavalt homogeensed ja kultiveerimismaterjali muudest partiidest eristatavad. Tuleks eristada seemnepartiisid ja istikupartiisid, et oleks võimalik teha kindlaks kultiveerimismaterjali tüüp ja tagada, et kultiveerimismaterjal on seostatav selle kogumiseks kasutatud heakskiidetud algmaterjaliga. Sellega tagatakse kultiveerimismaterjali identiteedi ja kvaliteedi säilimine.
- (40) Seemet tuleks turustada üksnes juhul, kui see vastab teatavatele kvaliteedistandarditele. Seeme tuleks märgistada ja seda tuleks turustada üksnes suletud pakendis, et võimaldada seda nõuetekohaselt identifitseerida, tagada selle kvaliteet ja jälgitavus ning hoida ära pettusi.
- (41) Selleks, et saavutada ELi digistrateegia¹⁶ eesmärk muuta digitehnoloogiale üleminek inimeste ja ettevõtjate jaoks toimivaks, tuleks komisjonile delegeerida õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikliga 290 vastu õigusakte eeskirjade kohta, mis käsitlevad kõikide võetud meetmete digitaalset registreerimist eesmärgiga võimaldada anda välja põhitunnistus ja ametlik etikett ning luua keskne platvorm, mis hõlbustab nende andmete töötlemist, neile juurdepääsu ja nende kasutamist.
- (42) Teatavatel tingimustel tuleks võimaldada kiita ajutiselt heaks leebematele nõuetele vastav algmaterjal selliste perioodide puhul, mil esineb ajutisi raskusi teatavalt liikidelt piisavas koguses kultiveerimismaterjali kogumisel. Need leebemad nõuded peaksid olema seotud eri kategooriate kultiveerimismaterjali tootmiseks ette nähtud

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta otsus nr 1313/2013/EL liidu kodanikukaitse mehhanismi kohta (ELT L 347, 20.12.2013, lk 924).

¹⁶ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Digikompass 2030: Euroopa tee digikümnendil“ (COM(2021) 118 final).

algmaterjali heakskiitmisega. See on vajalik selleks, et tagada ebasoodsates tingimustes paindlik lähenemisviis ja hoida ära häireid kultiveerimismaterjali siseturul.

- (43) Kultiveerimismaterjali tuleks kolmandatest riikidest importida üksnes juhul, kui on kindlaks tehtud, et see vastab nõuetele, mis on samaväärsed liidus toodetava ja turustatava kultiveerimismaterjali suhtes kohaldatavate nõuetega. See on vajalik selle tagamiseks, et imporditud kultiveerimismaterjal oleks liidus toodetud kultiveerimismaterjaliga võrreldes sama kvaliteetne.
- (44) Kolmandast riigist kultiveerimismaterjali liitu importimisel peaks asjaomane ettevõtja eelnevalt teavitama asjaomast pädevat asutust kultiveerimismaterjali impordist Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625¹⁷ kohaselt loodud ametliku kontrolli teabehaldussüsteemi (IMSOC) kaudu. Peale selle peaks imporditud kultiveerimismaterjaliga olema kaasas päritoluriigiks oleva kolmanda riigi välja antud põhitunnistus või ametlik sertifikaat ning kõnealuse kolmanda riigi ettevõtja esitatud üksikasjalikud andmed asjaomase kultiveerimismaterjali kohta. Sellisele kultiveerimismaterjalile tuleks kinnitada ametlik etikett, kuna see on vajalik, et võimaldada selle kultiveerimismaterjali kasutajatel teha teadlik valik ja hõlbustada pädevate asutuste tehtavate vastavate ametlike kontrollide läbiviimist.
- (45) Selleks, et jälgida käesoleva määruse mõju ja võimaldada komisjonil hinnata võetud meetmeid, peaksid liikmesriigid iga viie aasta järel esitama andmed sertifitseeritud kultiveerimismaterjali aastakoguste, vastu võetud riiklike erandolukorra kavade, kultiveerimismaterjali parimaid kasutuskohti käsitleva, kasutajatele veebisaitide ja/või istutusjuhendite kaudu kättesaadava teabe, imporditud kultiveerimismaterjali koguste ja määratud karistuste kohta.
- (46) Võimaldamaks kohaneda kliimamuutustest tingitud taimkattevööndite ja puuliikide levila nihkumisega ning mis tahes muude tehniliste või teaduslike, sealhulgas kliimamuutusi käsitlevate teadmiste arenguga, tuleks komisjonile delegeerida õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate puuliikide ja nende liikide tehishübriidide loetelu muutmiseks.
- (47) Selleks, et võimaldada kohaneda teaduslike ja tehniliste teadmiste arenguga ning OECD metsaseemne ja -istikute kava ja muude kohaldatavate rahvusvaheliste standarditega ning võtta arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/848¹⁸, tuleks komisjonile delegeerida õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte, et muuta i) nõudeid, mis käsitlevad „tuntud algallikaga“, „valitud“, „kvalifitseeritud“ ja „katsetatud“ kultiveerimismaterjalina

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlike toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 7.4.2017, lk 1).

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/848, mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007 (ELT L 150, 14.6.2018, lk 1).

sertifitseeritava materjali tootmiseks ette nähtud algmaterjali, ning ii) eri tüüpi algmaterjalist saadud kultiveerimismaterjali turustamisel kasutada lubatud kategooriaid.

- (48) Liikmesriikide jaoks paindlikuma lähenemisviisi võimaldamiseks tuleks komisjonile delegeerida õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte, et sätestada tingimused, mille alusel lubatakse ajutiselt turustada kultiveerimismaterjali, mis ei vasta kõikidele asjaomast kategooriat käsitlevatele nõuetele.
- (49) Selleks, et võimaldada kohaneda tehnika ja teaduse arenguga, tuleks komisjonile delegeerida õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte, milles sätestatakse nõuded, millele peavad vastama käesoleva määrusega hõlmatud liikide vilja- ja seemnepartiid ning käesoleva määrusega hõlmatud liikide ja tehishübriidide taimeosad, samuti nõuded, mis käsitlevad varrepistikute või pistvaiade abil paljundatava *Populus* spp. välist kvaliteeti, ning nõuded, millele peab vastama käesoleva määrusega hõlmatud liikide ja tehishübriidide istutusmaterjal ning vahemerelise kliimaga piirkondades asuvatele lõppkasutajatele turustatav istutusmaterjal.
- (50) Võimaldamaks kohaneda ELi digistrateegiaga ja tehnika arenguga teenuste digiteerimise vallas, tuleks komisjonile delegeerida õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte, et kehtestada eeskirjad, mis käsitlevad ettevõtjate ja pädevate asutuste võetavate põhitunnistuse väljaandmiseks vajalike meetmete digitaalset registreerimist ning kõiki liikmesriike ja komisjoni ühendava keskse platvormi loomist.
- (51) On eriti oluline, et komisjon viiks nende delegeeritud õigusaktide puhul oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohased konsultatsioonid, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid toimuksid kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes¹⁹ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige tagatakse võrdne osalemine delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises sellega, et Euroopa Parlament ja nõukogu saavad kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, kus arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (52) Selleks, et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks, tuleks komisjonile anda rakendamisevolitused algmaterjali kohta teate esitamist käsitlevate nõuete ja teate sisuga seotud konkreetsete tingimuste kehtestamiseks.
- (53) Selleks, et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks ning hõlbustada põhitunnistuste tunnustamist ja kasutamist, tuleks komisjonile anda rakendamisevolitused seemneallikast või puistust saadud kultiveerimismaterjali, seemlast või perekonna/perekondade vanematelt saadud kultiveerimismaterjali ning kloonidelt või kloonisegudelt saadud kultiveerimismaterjali identifitseerimise põhitunnistuse sisu ja näidise vastuvõtmiseks.
- (54) Selleks, et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks ning kultiveerimismaterjali märgistamise ja selle materjali kohta teabe esitamise ühtlustatud raamistik, tuleks komisjonile anda rakendamisevolitused nõuete kehtestamiseks ametliku etiketi sisu, seemnete ja väikese seemnekoguse puhul esitatava lisateabe,

¹⁹ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

konkreetsesse kategooriasse kuuluva või muud tüüpi kultiveerimismaterjali etiketi värvuse ning konkreetsete perekondade või liikide puhul esitatava lisateabe kohta.

- (55) Selleks, et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks ja võimaldada kohaneda kultiveerimismaterjali sektori digiteerimisega seotud muutustega, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused elektrooniliste põhitunnistuste väljaandmise tehnilise korra kehtestamiseks.
- (56) Selleks, et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks ja lahendada pakilised kultiveerimismaterjali tarnimise probleemid, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused seoses turustamise eesmärgil ühe või mitme liigi kultiveerimismaterjali ajutise heakskiitmisega lähtuvalt algmaterjali heakskiitmist käsitlevatest sellistest nõuetest, mis on leebemad kui vastavad käesolevas määruses sätestatud nõuded.
- (57) Selleks, et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et võimaldada otsustada ajutiste katsete korraldamise üle eesmärgiga leida paremaid alternatiive käesoleva määruse nõuetele seoses algmaterjali hindamise ja heakskiitmise ning kultiveerimismaterjali tootmise ja turustamisega.
- (58) Suurendamaks kultiveerimismaterjali käsitlevate eeskirjade kooskõla liidu taimetervisealaste õigusaktidega, tuleks käesoleva määruse kohaselt toimuva kultiveerimismaterjali tootmise ja turustamise suhtes kohaldada määruse (EL) 2016/2031 artikleid 36, 37, 40, 41, 49, 53 ja 54. Selleks, et tagada kooskõla määruse (EL) 2016/2031 eeskirjadega taimepasside kohta, tuleks lubada ühendada kultiveerimismaterjali ametliku etiketi andmed taimepassi andmetega.
- (59) Määrust (EL) 2017/625 tuleks muuta, et lisada selle kohaldamisalasse kultiveerimismaterjali ametliku kontrolli eeskirjad. Selle eesmärk on tagada kultiveerimismaterjali järjepidevam ametlik kontroll ja seda käsitlevate eeskirjade täitmise tagamine liikmesriikides ning kooskõla muude ametlikku taimede kontrolli käsitlevate liidu õigusaktidega, eelkõige määrusega (EL) 2016/2031 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) .../....
- (60) Seepärast tuleks määrusi (EL) 2016/2031 ja 2017/625 vastavalt muuta.
- (61) Õiguskindluse ja selguse huvides tuleks direktiiv 1999/105/EÜ kehtetuks tunnistada.
- (62) Kuna liikmesriigid ei suuda piisaval määral saavutada käesoleva määruse eesmärki tagada ühtlustatud lähenemisviis seoses kultiveerimismaterjali tootmise ja turustamisega ning selle eesmärgi mõju, keerukuse ja rahvusvahelise olemuse tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale. Sellest lähtuvalt kehtestatakse sellega vajaduspõhiselt erandid ja konkreetsed nõuded teatavat tüüpi kultiveerimismaterjali ja ettevõtjate jaoks.
- (63) Kuna asjaomased pädevad asutused ja ettevõtjad vajavad käesolevas määruses sätestatud uute nõuetega kohanemiseks aega ja ressursse, tuleks käesolevat määrust kohaldada alates ... [*kuupäev, mil möödub kolm aastat käesoleva määruse jõustumise kuupäevast*],

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolevas määruses sätestatakse kultiveerimismaterjali tootmist ja turustamist käsitlevad eeskirjad, eelkõige nõuded kultiveerimismaterjali tootmiseks ette nähtud algmaterjali heakskiitmise, päritolu ja jälgitavuse kohta, kultiveerimismaterjali kategooriad, nõuded kultiveerimismaterjali identifitseerimise, kvaliteedi, sertifitseerimise, märgistamise, pakendamise ja impordi kohta ning nõuded ettevõtjatele, samuti algmaterjali registreerimist ja riiklikke erandolukorra kavasid käsitlevad nõuded.

Artikkel 2

Kohaldamisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse I lisa loetletud puuliikide ja nende liikide tehishübriidide kultiveerimismaterjali suhtes.
2. Käesoleva määruse eesmärgid on järgmised:
 - a) tagada liidus kvaliteetse kultiveerimismaterjali tootmine ja turustamine ning kultiveerimismaterjali siseturu toimimine;
 - b) aidata luua vastupanuvõimelisi metsi, säilitada elurikkust ja taastada metsaökosüsteeme;
 - c) toetada puidu ja biomaterjalide tootmist, kliimamuutustega kohanemist, kliimamuutuste leevendamist ning metsade geneetiliste ressursside alalhoidmist ja säästvat kasutamist.
3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 26 vastu delegeeritud õigusakte I lisa esitatud loetelu muutmiseks, nagu on täpsustatud lõikes 3, lähtuvalt:
 - a) kliimamuutustest tingitud taimkattevööndite ja puuliikide levila nihkumisest;
 - b) teaduslike ja tehniliste teadmiste arengust.

Nende delegeeritud õigusaktidega lisatakse I lisa loetellu liigid ja tehishübriidid, mille puhul on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

- a) need hõlmavad liidus kultiveerimismaterjali tootmisega seoses märkimisväärset ala ja loovad olulist majanduslikku väärtust;
 - b) neid turustatakse vähemalt kahes liikmesriigis;
 - c) neid peetakse oluliseks tulenevalt nende panusest kliimamuutustega kohanemisse ning
 - d) neid peetakse oluliseks tulenevalt nende panusest elurikkuse säilitamiseks.
- Esimeses lõigus osutatud delegeeritud õigusaktidega jäetakse I lisa loetelust välja liigid ja tehishübriidid, mis ei vasta enam ühelegi esimeses lõigus sätestatud tingimusele.
4. Käesolevat määrust ei kohaldata järgmise suhtes:

- a) määruse (EL) .../... [väljaannete talitus: palun lisada viide määrusele taimse paljundusmaterjali tootmise ja turustamise kohta] artiklis 2 osutatud taimne paljundusmaterjal;
- b) direktiivi 98/56/EÜ artiklis 2 esitatud määratluse kohane dekoratiivtaimede paljundusmaterjal;
- c) kolmandasse riiki eksportimiseks toodetud kultiveerimismaterjal;
- d) ametlikuks katsetamiseks, teaduslikul eesmärgil või selektsiooniks kasutatav kultiveerimismaterjal.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „kultiveerimismaterjal“ – käesoleva määruse I lisas loetletud puuliikide ja nende liikide tehishübriidide käbid, vilikonnad, viljad ja seemned, mis on ette nähtud istutusmaterjali tootmiseks ning mida kasutatakse metsastamiseks, taasmetsastamiseks ja muul otstarbel puude istutamiseks mis tahes järgmisel eesmärgil:
 - a) puidu ja biomaterjalide tootmine;
 - b) elurikkuse säilitamine;
 - c) metsaökosüsteemide taastamine;
 - d) kliimamuutustega kohanemine;
 - e) kliimamuutuste leevendamine;
 - f) metsade geneetiliste ressursside säilitamine ja säästev kasutamine;
- 2) „metsastamine“ – metsa rajamine istutamise ja/või tahtliku külvamise teel maa-alale, mis oli senini teistsuguse maakasutusega; see tähendab maakasutuse muutmist nii, et mittemetsamaast saab metsamaa²⁰;
- 3) „taasmetsastamine“ – metsa taastamine istutamise ja/või tahtliku külvamise teel metsamaaks liigitatud maa-alal²¹;
- 4) „seemneüksus“ – istutusmaterjali tootmiseks ette nähtud käbi, vilikond, vili või seeme;
- 5) „istutusmaterjal“ – taim või taime osa, mida kasutatakse taimede paljundamiseks ja mis hõlmab seemneüksusest, taimeosast või loodusliku uuenemise teel tekkinud taimest kasvatatud taimi;
- 6) „taimeosa“ – varrepistik, lehepistik, juurepistik, mikropaljundamiseks ette nähtud eksplantaat või idu, pung, võrsik, juur, pookoks, pistvai või muu istutusmaterjali tootmiseks ette nähtud taimeosa;

²⁰ ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (2020). „Global Forest Resources Assessment. Terms and definitions“ (,Üleilmne metsaressursside hindamine. Mõisted“). <https://www.fao.org/3/I8661EN/i8661en.pdf>.

²¹ ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (2020). „Global Forest Resources Assessment. Terms and definitions“ (,Üleilmne metsaressursside hindamine. Mõisted“). <https://www.fao.org/3/I8661EN/i8661en.pdf>.

- 7) „tootmine“ – kõik seemne ja taimede tootmise, seemneüksusest seemne saamise ja istutusmaterjalist taimede kasvatamise etapid, mis viiakse läbi kultiveerimismaterjali turustamise eesmärgil;
- 8) „seemneallikas“ – seemne kogumiseks kasutatavad konkreetsel alal asuvad puud;
- 9) „puistu“ – koosseisult piisavalt ühetaoline piiritletud puupopulatsioon;
- 10) „seemla“ – valitud puude istandik, kus iga puu on identifitseeritav kloon, perekonna või lähtekohta järgi ning mis on eraldatud või mida majandatakse nii, et hoida ära või vähendada tolmeldamist väljastpoolt, ning mida kasutatakse sagedase, rohke ja lihtsalt koristatava seemnesaagi saamiseks;
- 11) „perekonna/perekondade vanemad“ – puud, mida kasutatakse vanemtaimena järglaskonna saamiseks kontrollitud või vaba tolmeldamise teel selliselt, et ühte emastaimena kasutatavat identifitseeritud vanemat (emapuud) tolmeldatakse ühe isapuu või mitme identifitseeritud või identifitseerimata isapuu õietolmuga;
- 12) „kloon“ – algselt ühest isendist (ortetist) vegetatiivse paljundamise teel, näiteks pistikute, pookoksade või võrsikute abil või mikropaljundamise või taime jagamise teel saadud isendite (rametite) rühm;
- 13) „kloonisegu“ – identifitseeritud kloone kindlaksmääratud vahekorras sisaldav segu;
- 14) „algmaterjal“ – seemneallikas, puistu, seemla, perekonna/perekondade vanemad, kloon või kloonisegu;
- 15) „heakskiidetud üksus“ – kogu ala, kus kasvab kultiveerimismaterjali tootmiseks kasutatav pädeva asutuse loa saanud algmaterjal;
- 16) „teavitusüksus“ – kogu ala, kus kasvab metsade geneetiliste ressursside alalhoidmiseks ja säästvaks kasutamiseks ette nähtud kultiveerimismaterjali tootmiseks kasutatav algmaterjal, millest on pädevale asutusele teatatud;
- 17) „seemnepartii“ – heakskiidetud algmaterjalist kogutud ühtemoodi töödeldud seemnete kogum;
- 18) „istikupartii“ – istutusmaterjali kogum, mis on kasvatatud piiritletud alal ühest seemnepartiist või vegetatiivselt paljundatud istutusmaterjalist ning mida on töödeldud ühtemoodi;
- 19) „partii number“ – seemnepartii või istikupartii identifitseerimisnumber;
- 20) „lähtekoht“ – koht, kus kasvab mis tahes puistu;
- 21) „alamliik“ – liigi rühm, mis on muutunud ülejäänud rühmadest fenotüübi poolest ja geneetiliselt mõnevõrra erinevaks;
- 22) „lähtepiirkond“ – liigi või alamliigi jaoks piisavalt ühetaoliste ökoloogiliste tingimustega ala või alade rühm, kus asuvad sarnase fenotüübi või sarnaste geneetiliste omadustega puistud või seemneallikad ning mille puhul on vajaduse korral arvesse võetud kõrguspiire;
- 23) „autohtoonne puistu“ – pärismaiste puuliikide puistu, mida on pidevalt uuendatud kas looduslikul teel või tehislikult samast puistust või vahetus läheduses asuvast pärismaiste puuliikide puistust kogutud kultiveerimismaterjali abil;
- 24) „indigeenne puistu“ – autohtoonne puistu või tehislikult seemnest kasvatatud puistu, mille asukoht ja päritolukoht on samas lähtepiirkonnas;
- 25) „päritolukoht“ – üks järgmistest:

- a) autohtoonse seemneallika või puistu puhul puude kasvukoht;
 - b) mitteautohtoonse seemneallika või puistu puhul koht, kust seeme või taimed on algselt saadud;
 - c) seemla puhul koht, kus selle koosseisus olev puu algselt asus, näiteks puu lähtekoht või muu asjakohane geograafiline teave;
 - d) perekondade vanemate puhul koht, kus vanemtaim algselt asus, näiteks selle lähtekoht või muu asjakohane geograafiline teave;
 - e) klooni puhul koht, kus asub ortet või kus see algselt asus või selekteeriti;
 - f) kloonisegu puhul iga koht, kus asub ortet või kus see algselt asus või selekteeriti;
- 26) „algmaterjali asukoht“ – vastavalt kultiveerimismaterjali kategooriale geograafiline piirkond või geograafiline koht, kus algmaterjal asub;
- 27) „klooni või kloonisegu või perekondade vanemate tootmise koht“ – kultiveerimismaterjali tootmise koht või täpne geograafiline asukoht;
- 28) „lähtematerjal“ – taim, taimerühm, kultiveerimismaterjal, DNA või geneetiline teave, mida kasutatakse võrdlusmaterjalina klooni (või kloonisegu puhul kloonide) identsuse kontrollimiseks;
- 29) „pistvai“ – juurteta varrepistik;
- 30) „turustamine“ – ettevõtja järgmised toimingud: kultiveerimismaterjali müük, valdamine ja müügiks pakkumine ning mis tahes muul viisil tasuta või tasu eest liidu piires üleandmine ja jaotamine ning liitu importimine;
- 31) „ettevõtja” – füüsiline või juriidiline isik, kes on kutsealaselt seotud ühe või mitme järgmise tegevusega:
- a) kultiveerimismaterjali tootmine, sealhulgas selle kasvatamine, paljundamine ja säilitamine;
 - b) kultiveerimismaterjali turustamine;
 - c) kultiveerimismaterjali ladustamine, kogumine, lähetamine ja töötlemine;
- 32) „pädev asutus“ – liikmesriigi kesk- või piirkondlik asutus või asjakohasel juhul vastav kolmanda riigi asutus, kes vastutab ametliku kontrolli korraldamise, algmaterjali registreerimise, kultiveerimismaterjali sertifitseerimise ja muude kultiveerimismaterjali tootmise ja turustamisega seotud ametlike toimingute eest, või mis tahes muu asutus, kellele on kooskõlas liidu õigusega antud selline pädevus;
- 33) „tuntud algallikaga“ – sellise kultiveerimismaterjali kategooria, mille saamiseks kasutatud algmaterjal on ühes lähtepiirkonnas asuv seemneallikas või puistu, mis vastab II lisas esitatud nõuetele;
- 34) „valitud“ – sellise kultiveerimismaterjali kategooria, mille saamiseks kasutatud algmaterjal on ühes lähtepiirkonnas asuv puistu, mis on valitud fenotüübi alusel populatsiooni tasandil ja vastab III lisas esitatud nõuetele;
- 35) „kvalifitseeritud“ – sellise kultiveerimismaterjali kategooria, mille saamiseks kasutatud algmaterjal on isendite fenotüübi alusel valitud seemla, perekonna/perekondade vanemad, kloon või kloonisegu ning mis vastab IV lisas esitatud nõuetele;

- 36) „katsetatud“ – sellise kultiveerimismaterjali kategooria, mille saamiseks kasutatud algmaterjal on puistu, seemla, perekonna/perekondade vanemad, kloon või kloonisegu ning mis vastab V lisas esitatud nõuetele;
- 37) „ametlik sertifitseerimine“ – tuntud algallikaga, valitud, kvalifitseeritud või katsetatud kultiveerimismaterjali sertifitseerimine, mille puhul pädev asutus on teinud kõik asjakohased kontrollid ning vajaduse korral võtnud proovid ja kultiveerimismaterjali katsetanud ning jõudnud järeldusele, et kultiveerimismaterjal vastab käesoleva määruse asjakohastele nõuetele;
- 38) „kategooria“ – kultiveerimismaterjali rühm, millesse kuulub tuntud algallikaga, valitud, kvalifitseeritud või katsetatud materjal;
- 39) „geneetiliselt muundatud organism“ – geneetiliselt muundatud organism direktiivi 2001/18/EÜ artikli 2 lõikes 2 määratletud tähenduses, välja arvatud direktiivi 2001/18/EÜ I B lisas loetletud geneetilise muundamise meetodi abil saadud organism;
- 40) „UGM-taim“ – teatavate uute genoomikameetodite abil saadud taim, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL)²² [*väljaannete talitus: palun lisada viide määrusele teatavate uute genoomikameetodite abil saadud taimede ning nendest toodetud toidu ja sööda kohta*] artikli 3 punktis 2;
- 41) „seemnesiidetsoon“ – ala(d) ja/või kõrgusvöönd(id), mille pädev asutus on kindlaks määranud kategooriasse „tuntud algallikaga“ või „valitud“ kuuluva kultiveerimismaterjali siirdeks, võttes vajaduse korral arvesse kultiveerimismaterjali päritolu ja lähtekohta, lähtekohauuringuid, keskkonnatingimusi ja prognoositud tulevasi kliimamuutusi;
- 42) „kasutusala seemla puhul“ – pädeva asutuse kindlaks määratud ala, mille kliima- ja ökoloogiliste tingimuste jaoks on kategooriasse „kvalifitseeritud“ või „katsetatud“ kuuluv kultiveerimismaterjal kohandatud ning mille puhul on vajaduse korral arvesse võetud seemla ja selle puude asukohta, järglaste uuringute ja lähtekohauuringute tulemusi, keskkonnatingimusi ja prognoositud tulevasi kliimamuutusi;
- 43) „kasutusala klooni ja kloonisegu puhul“ – pädeva asutuse kindlaks määratud ala, mille kliima- ja ökoloogiliste tingimuste jaoks on kategooriasse „kvalifitseeritud“ või „katsetatud“ kuuluv kultiveerimismaterjal kohandatud ning mille puhul on vajaduse korral arvesse võetud klooni(de) päritolu või lähtekohta, järglaste uuringute ja lähtekohauuringute tulemusi, keskkonnatingimusi ja prognoositud tulevasi kliimamuutusi;
- 44) „FOREMATIS“ – komisjoni teabesüsteem kultiveerimismaterjali jaoks;
- 45) „looduslik uuenemine“ – metsa uuenemine puude abil, mis arenevad kohapeal maha langenud ja idanenud seemnest;
- 46) „kvaliteeti halvendav taimekahjustaja“ – taimekahjustaja, kes vastab kõikidele järgmistele tingimustele:

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) .../..., milles käsitletakse teatavate uute genoomikameetodite abil saadud taimi ning nendest toodetud toitu ja sööta ning millega muudetakse direktiive 68/193/EMÜ, 1999/105/EÜ, 2002/53/EÜ ja 2002/55/EÜ ning määrust (EL) 2017/625 (ELT ...).

- a) tegemist ei ole liidu karantiinse taimekahjustaja, kaitstavate piirkondade karantiinse taimekahjustaja ega reguleeritud mittekarantiinse taimekahjustajaga määruse (EL) 2016/2031 tähenduses ega taimekahjustajaga, kelle suhtes kohaldatakse kõnealuse määruse artikli 30 lõike 1 kohaselt vastu võetud meetmeid;
 - b) teda esineb kultiveerimismaterjali tootmise või ladustamise ajal ning
 - c) tema esinemisest tuleneb vastuvõetamatu negatiivne mõju kultiveerimismaterjali kvaliteedile ja vastuvõetamatu majanduslik mõju seoses asjaomase kultiveerimismaterjali kasutamisega liidus;
- 47) „praktiliselt taimekahjustajavaba“ – täiesti taimekahjustajavaba või sellises seisundis, mille puhul kvaliteeti halvendavat taimekahjustajat esineb asjaomases kultiveerimismaterjalis nii vähe, et see ei kahjusta kultiveerimismaterjali kvaliteeti.

II PEATÜKK

ALGMATERJAL JA SELLEST SAADAV KULTIVEERIMISMATERJAL

Artikkel 4

Kultiveerimismaterjali tootmiseks kasutatava algmaterjali heakskiitmine

1. Kultiveerimismaterjali tootmiseks võib kasutada ainult pädeva asutuse heaks kiidetud algmaterjali.
2. Algmaterjal, mis on ette nähtud tuntud algallikaga kultiveerimismaterjalina sertifitseeritava kultiveerimismaterjali tootmiseks, kiidetakse heaks juhul, kui see vastab II lisas esitatud nõuetele.

Algmaterjal, mis on ette nähtud valitud kultiveerimismaterjalina sertifitseeritava kultiveerimismaterjali tootmiseks, kiidetakse heaks juhul, kui see vastab III lisas esitatud nõuetele.

Algmaterjal, mis on ette nähtud kvalifitseeritud kultiveerimismaterjalina sertifitseeritava kultiveerimismaterjali tootmiseks, kiidetakse heaks juhul, kui see vastab IV lisas esitatud nõuetele.

Algmaterjal, mis on ette nähtud katsetatud kultiveerimismaterjalina sertifitseeritava kultiveerimismaterjali tootmiseks, kiidetakse heaks juhul, kui see vastab V lisas esitatud nõuetele.

II–V lisas algmaterjali heakskiitmise jaoks sätestatud nõuetele vastavuse hindamine võib lisaks visuaalsele kontrollile, dokumentide kontrollimisele, katsetele ja analüüsidele ning muudele täiendavatele meetoditele hõlmata ka biomolekulaarsete meetodite kasutamist, kui neid peetakse heakskiitmise jaoks asjakohasemaks.

Kõikide kategooriate puhul hinnatakse vastavalt II–V lisale algmaterjali kestlikkusnäitajaid, et võtta arvesse kliima- ja ökoloogilisi tingimusi.

Algmaterjali heakskiitmine toimub heakskiidetud üksuse alusel.

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 26 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse II, III, IV ja V lisa seoses järgmise kultiveerimismaterjali tootmiseks ette nähtud algmaterjali heakskiitmise nõuetega:

- a) kategooriasse „tuntud algallikaga“ kuuluv kultiveerimismaterjal, mille puhul käsitletakse eelkõige nõudeid algmaterjali tüübi, populatsiooni optimaalse suuruse, päritolu ja lähtepiirkonna ning kestlikkusnäitajate kohta;
- b) kategooriasse „valitud“ kuuluv kultiveerimismaterjal, mille puhul käsitletakse eelkõige nõudeid päritolu, eraldatuse, populatsiooni optimaalse suuruse, vanuse ja arengu, ühtlikkuse, kestlikkusnäitajate, juurdekasvu, puidu kvaliteedi ning vormi või kasvamisviisi kohta;
- c) kategooriasse „kvalifitseeritud“ kuuluv kultiveerimismaterjal, mille puhul käsitletakse eelkõige nõudeid seemlate, perekonna/perekondade vanemate, kloonide ja kloonisegude kohta;
- d) kategooriasse „katsetatud“ kuuluv kultiveerimismaterjal, mille puhul käsitletakse eelkõige nõudeid uuritavate omaduste, dokumenteerimise, katsete kavandamise, katsetulemuste analüüsamise ja nõuetekohasuse, algmaterjali komponentide geneetilise hindamise, kultiveerimismaterjaliga tehtavate võrdluskatsete, ajutise heakskiitmise ja varajaste katsete kohta;
- e) kultiveerimismaterjal, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848 nõuetele.

Nende muudatustega kohandatakse algmaterjali heakskiitmise eeskirju teaduslike ja tehniliste teadmiste ning OECD metsaseemne ja -istikute kava ja muude kohaldatavate rahvusvaheliste standardite arenguga.

3. Artikli 12 kohasesse riiklikku registrisse kantakse ainult heakskiidetud algmaterjal heakskiidetud üksuste kaupa. Igal heakskiidetud üksusel on riiklikus registris kordumatu registriviide.
4. Algmaterjali heakskiit tühistatakse, kui käesolevas määruses sätestatud nõuded ei ole enam täidetud.
5. Pärast heakskiitmist kontrollib pädev asutus kategooriasse „valitud“, „kvalifitseeritud“ või „katsetatud“ kuuluva kultiveerimismaterjali tootmiseks ette nähtud algmaterjali korrapäraselt.
6. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 26 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse II, III, IV ja V lisa, et kohendada neid teaduse ja tehnika arenguga – eelkõige seoses biomolekulaarsete meetodite kasutamisega – ning asjakohaste rahvusvaheliste standarditega.

Artikkel 5

Heakskiidetud algmaterjalist saadud kultiveerimismaterjali turustamise nõuded

1. Heakskiidetud algmaterjalist saadud kultiveerimismaterjali turustatakse vastavalt järgmistele eeskirjadele:
 - a) I lisa loetletud liikide kultiveerimismaterjali võib turustada üksnes juhul, kui see kuulub kategooriasse „tuntud algallikaga“, „valitud“, „kvalifitseeritud“ või „katsetatud“ ning on saadud artikli 4 kohaselt heaks kiidetud algmaterjalist, mis vastab vastavalt II, III, IV või V lisa nõuetele;
 - b) I lisa loetletud tehishübriidide kultiveerimismaterjali võib turustada üksnes juhul, kui see kuulub kategooriasse „valitud“, „kvalifitseeritud“ või „katsetatud“ ning on saadud artikli 4 kohaselt heaks kiidetud algmaterjalist, mis vastab vastavalt III, IV või V lisa nõuetele;

- c) I lisa loetletud puuliikide ja tehishübriidide vegetatiivselt paljundatud kultiveerimismaterjali võib turustada üksnes juhul, kui:
- see kuulub kategooriasse „valitud“, „kvalifitseeritud“ või „katsetatud“ ja
 - see on saadud artikli 4 kohaselt heaks kiidetud algmaterjalist, mis vastab vastavalt III, IV ja V lisa nõuetele;
 - see on kategooriasse „valitud“ kuuluva kultiveerimismaterjali puhul seemnest masspaljundatud;
- d) I lisa loetletud puuliikide ja tehishübriidide kultiveerimismaterjali, mis sisaldab geneetiliselt muundatud organismi või koosneb sellest, võib turustada üksnes juhul, kui:
- see kuulub kategooriasse „katsetatud“ ja
 - see on saadud artikli 4 kohaselt heaks kiidetud algmaterjalist, mis vastab V lisa nõuetele, ning
 - seda on lubatud kasutada kultiveerimiseks liidus vastavalt direktiivi 2001/18/EÜ artiklile 19 või määruse (EÜ) 1829/2003 artiklitele 7 ja 19 või asjakohasel juhul asjaomases liikmesriigis vastavalt direktiivi 2001/18/EÜ artiklile 26b;
- e) I lisa loetletud puuliikide ja tehishübriidide kultiveerimismaterjali, mis sisaldab määruse (EL) .../... [*väljaannete talitus: palun lisada viide uusi genoomikameetodeid käsitlevale määrusele ...*] artikli 3 punktis 7 määratletud 1. kategooria UGM-taime või koosneb sellest, võib turustada üksnes juhul, kui:
- see kuulub kategooriasse „katsetatud“ ja
 - see on saadud artikli 4 kohaselt heaks kiidetud algmaterjalist, mis vastab V lisa nõuetele, ning
 - asjaomane taim on määruse (EL) .../... [*väljaannete talitus: palun lisada viide uusi genoomikameetodeid käsitlevale määrusele ...*] artikli 6 või 7 kohaselt tunnistatud 1. kategooria UGM-taimeks või on sellis(t)e taime(de) järglane;
- f) I lisa loetletud puuliikide ja tehishübriidide kultiveerimismaterjali võib turustada üksnes juhul, kui sellele on lisatud viide selle materjali põhitunnistus(t)e numbr(i)le;
- g) kultiveerimismaterjal peab vastama määruse (EL) 2016/2031 artiklitele 36, 37, 40, 41, 42, 49, 53 ja 54 seoses liidu karantiinsete taimekahjustajate, kaitstavate piirkondade karantiinsete taimekahjustajate ja reguleeritud mittekarantiinsete taimekahjustajatega ning taimekahjustajatega, kelle suhtes kohaldatakse kõnealuse määruse artikli 30 kohaseid meetmeid;
- h) seemne puhul võib I lisa loetletud puuliikide ja tehishübriidide kultiveerimismaterjali turustada üksnes juhul, kui peale punktide a–g nõuetele vastavuse on olemas teave järgmise kohta:
- puhtus;
 - puhta seemne idanevusprotsent;
 - 1000 puhta seemne mass;

- iv) seemnena turustatava toote idanemisvõimeliste seemnete arv kilogrammi kohta või kui idanemisvõimeliste seemnete arvu ei ole võimalik või otstarbekas hinnata, elujõuliste seemnete arv kilogrammi kohta.
2. Kategooriad, millesse kuuluvana võib eri tüüpi algmaterjalist saadud kultiveerimismaterjali turustada, on sätestatud VI lisa tabelis.
 3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikli 26 lõikega 2 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse VI lisa tabelit kategooriate kohta, millesse kuuluvana võib eri tüüpi algmaterjalist saadud kultiveerimismaterjali turustada.
Kõnealuste muudatustega kohandatakse neid kategooriaid teaduslike ja tehniliste teadmiste ning asjakohaste rahvusvaheliste standardite arenguga.

Artikkel 6

Nõuded metsade geneetiliste ressursside alalhoidmiseks ette nähtud algmaterjalist saadud kultiveerimismaterjalile

Selleks, et turustada kultiveerimismaterjali, mis on saadud algmaterjalist, mille suhtes kohaldatakse artiklis 18 sätestatud erandit, peavad olema täidetud kõik järgmised tingimused:

- a) I lisas loetletud liikide kultiveerimismaterjali võib turustada üksnes juhul, kui see kuulub kategooriasse „tuntud algallikaga“;
- b) kultiveerimismaterjal on saadud kohalike ja piirkondlike tingimustega looduslikult kohastunud algmaterjalist ning
- c) kultiveerimismaterjal on kogutud kõikidelt teatatud algmaterjali koosseisu kuuluvatelt isenditelt.

Artikkel 7

Ajutise loa andmine kategooriaid käsitlevatele nõuetele mittevastavast algmaterjalist saadud kultiveerimismaterjali jaoks

1. Pädevad asutused võivad pärast lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusakti vastuvõtmist ajutiselt lubada turustada kultiveerimismaterjali, mis on saadud heakskiidetud algmaterjalist, mis ei vasta kõikidele artikli 5 lõikes 1 asjaomase kategooria puhul osutatud nõuetele.
Asjaomase liikmesriigi pädevad asutused teavitavad komisjoni ja teisi liikmesriike kõnealustest ajutistest lubadest ja nende heakskiitmise põhjustest.
2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 26 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat artiklit, et sätestada asjaomasele liikmesriigile tingimused ajutise loa andmiseks.
Sellised tingimused hõlmavad järgmist:
 - a) loa andmise põhjendus, et oleks tagatud käesoleva määruse eesmärkide saavutamine;
 - b) loa maksimaalne kehtivusaeg;
 - c) luba kohaldavate ettevõtjate ametliku kontrollimisega seotud kohustused;
 - d) lõikes 1 osutatud teate sisu ja vorm.

Artikkel 8

Erinõuded teatavate kultiveerimismaterjali tüüpide, liikide ja kategooriate kohta

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 26 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse vajaduse korral käesolevat määrust seoses konkreetsete kultiveerimismaterjali tüüpide, liikide või kategooriate puhul asjakohaste nõuetega:

- a) I lisa loetletud liikide vilja- ja seemnepartiide kohta seoses liigipuhtusega;
- b) I lisa loetletud liikide ja tehishübriidide taimeosade kohta seoses üldisi omadusi, tervist ja suurust iseloomustava kvaliteediga;
- c) varrepistikute või pistvaiade abil paljundatava *Populus* spp. välise kvaliteedi standardite kohta seoses varrepistikute ja pistvaiade defektide ja miinimummõõtmega;
- d) I lisa loetletud liikide ja tehishübriidide istutusmaterjali kohta seoses üldisi omadusi, tervist, elujõulisust ja füsioloogiat iseloomustava kvaliteediga;
- e) vahemerelise kliimaga piirkondades asuvatele kasutajatele turustatava istutusmaterjali kohta seoses taimede defektide, suuruse ja vanuse ning asjakohasel juhul mahuti suurusega.

Sellise delegeeritud õigusakti puhul lähtutakse kogemustest, mis on saadud kontrolli, proovivõttu ja katsetamist ning eralduskaugust käsitlevatest sätetest tulenevate asjakohaste nõuete kohaldamisel konkreetsete kultiveerimismaterjali tüüpide, liikide või kategooriate suhtes. Kõnealuse õigusaktiga kohandatakse neid nõudeid lähtuvalt vastavate rahvusvaheliste standardite arengust, tehnika ja teaduse arengust või kliima- ja ökoloogilistele tingimuste muutustest.

Artikkel 9

Erandolukorra kava ja riiklik register

1. Iga liikmesriik koostab ühe või mitu erandolukorra kava, et tagada taasmetsastamiseks piisav kultiveerimismaterjali varu alade jaoks, mida mõjutavad äärmuslikud ilmastikunähtused, põlengud, haigus- ja taimekahjustajapuhangud, katastroofid või mis tahes muud sündmused, mis on otsuse nr 1313/2013/EL²³ artikli 6 lõike 1 kohaselt toimuva riiklikul tasandil riskihindamise käigus asjakohasena kindlaks tehtud.

Kõnealune erandolukorra kava koostatakse nende I lisa loetletud puuliikide ja nende liikide tehishübriidide kohta, mida peetakse asjaomase liikmesriigi praeguste ja prognoositud tulevaste kliima- ja ökoloogiliste tingimuste jaoks sobivaks.

Erandolukorra kavas võetakse arvesse asjaomaste puuliikide ja nende liikide tehishübriidide prognoositud levikut tulevikus lähtuvalt asjaomase liikmesriigi riiklikest ja/või piirkondlikest kliimamudelitest.

2. Liikmesriigid konsulteerivad kõnealuse erandolukorra kava koostamise ja ajakohastamise asjakohases etapis kõikide asjaomaste sidusrühmadega.
3. Iga erandolukorra kava hõlmab järgmist:

²³ ELT L 347, 20.12.2013, lk 924.

- a) erandolukorra kava elluviimises osalevate asutuste ülesanded ja vastutus kultiveerimismaterjali suurt nappust põhjustava mis tahes sündmuse korral, samuti käsuliin ja kord asjaomaste pädevate asutuste, muude avalik-õiguslike asutuste, volitatud asutuste või füüsiliste isikute, laborite ja ettevõtjate võetavate meetmete koordineerimiseks, sealhulgas vajaduse korral koordineerimiseks naaberliikmesriikide ja naabruses asuvate kolmandate riikidega;
- b) pädevate asutuste juurdepääs erandolukorra kava raames säilitatavatele kultiveerimismaterjali varudele ning ettevõtjate, eelkõige kultiveerimismaterjali tootvate metsataimlate ja laborite, samuti muude asjaomaste ettevõtjate ja füüsiliste isikute valdustele;
- c) vajaduse korral pädevate asutuste juurdepääs erandolukorra kava kiireks ja tulemuslikuks käivitamiseks vajalikele seadmetele, töötajatele, välisekspertidele ja ressurssidele;
- d) meetmed seoses komisjonile, teistele liikmesriikidele, asjaomastele ettevõtjatele ja üldsusele kultiveerimismaterjali suure nappuse kohta teabe esitamisega ning kultiveerimismaterjali ametlikult kinnitatud või kahtlustatava suure nappuse korral võetavad meetmed sellise nappuse kõrvaldamiseks;
- e) kultiveerimismaterjali suure nappuse esinemise kohta andmete registreerimise kord;
- f) liikmesriigi olemasolevad hinnangud kultiveerimismaterjali suure nappuse riski kohta tema territooriumil ning selle võimaliku mõju kohta inimeste, loomade ja taimede tervisele ning keskkonnale;
- g) põhimõtted sellis(t)e ala(de) geograafiliseks piiritlemiseks, kus täheldatakse kultiveerimismaterjali suurt nappust;
- h) pädevate asutuste ning vajaduse korral punktis a osutatud asutuste, avalik-õiguslike asutuste, laborite, ettevõtjate ja muude isikute töötajate koolitamise põhimõtted.

Liikmesriigid vaatavad oma erandolukorra kavad korrapäraselt läbi ja vajaduse korral ajakohastavad neid, et võtta arvesse tehnika ja teaduse arengut seoses kliimamudelitega, milles käsitletakse asjaomaste puuliikide ja nende liikide tehishübriidide prognoositud levikut tulevikus.

4. Liikmesriigid loovad riikliku registri:

- a) mis sisaldab asjaomase liikmesriigi praegustest kliima- ja ökoloogiliste tingimustest lähtuvalt asjakohaseid I lisas loetletud puuliike ja tehishübriide;
- b) kus on võetud arvesse kõnealuste puuliikide ja nende liikide tehishübriidide prognoositud levikut tulevikus.

Liikmesriigid koostavad riikliku registri loomise kuupäevast alates nelja aasta jooksul erandolukorra kavad registrisse kantud liikide ja tehishübriidide kohta.

5. Liikmesriigid teevad erandolukorra kavade koostamisel omavahel ja kõikide asjaomaste sidusrühmadega koostööd, mis rajaneb selliste kavade koostamise käigus saadud kogemuste ja parimate tavade vahetamisel.

6. Liikmesriigid teevad oma erandolukorra kavad komisjonile, teistele liikmesriikidele ja kõikidele asjaomastele ettevõtjatele kättesaadavaks, avaldades need FOREMATISes.

III PEATÜKK

ETTEVÕTJATE JA ALGMATERJALI REGISTREERIMINE NING LÄHTEPIIRKONDADE PIIRITLEMINE

Artikkel 10

Ettevõtjate kohustused

1. Ettevõtjad registreeritakse määruse (EL) 2016/2031 artiklis 65 sätestatud registris kooskõlas kõnealuse määruse artikliga 66.
Nad peavad asuma liidus.
2. Ettevõtjad teevad oma kultiveerimismaterjali kasutajatele kättesaadavaks kogu vajaliku teabe selle sobivuse kohta praegustes ja prognoositud tulevastes kliima- ja ökoloogilistes tingimustes. See teave esitatakse võimalikule ostjale veebisaitide ja istutusjuhendite kaudu ning muul asjakohasel viisil enne asjaomase kultiveerimismaterjali üleandmist.

Artikkel 11

Lähtepiirkondade piiritlemine teatavate kategooriate puhul

Liikmesriigid piiritlevad kategooriasse „tuntud algallikaga“ või „valitud“ kuuluva kultiveerimismaterjali tootmiseks ette nähtud algmaterjali puhul asjaomaste liikide lähtepiirkonnad.

Pädevad asutused koostavad piiritletud lähtepiirkondade kaardid ja avaldavad need oma veebisaidil. Nad teevad need kaardid FOREMATISe kaudu komisjonile ja teistele liikmesriikidele kättesaadavaks.

Artikkel 12

Algmaterjali riiklik register ja riiklik loetelu

1. Iga liikmesriik loob ja avaldab elektroonilise riikliku registri eri liikide algmaterjali kohta, mis on tema territooriumil artiklite 4 ja 19 kohaselt heaks kiidetud ning millest on teatatud vastavalt artiklile 18, ning ajakohastab seda registrit.
Kõnealune register sisaldab üksikasjalikku teavet algmaterjali iga heakskiidetud üksuse kohta ja selle kordumatut registriiidet.
Erandina artiklist 4 registreerivad pädevad asutused nimetatud artiklis sätestatud registreerimiskorda kohaldamata riiklikus registris viivitamata algmaterjali, mis on kantud direktiivi 1999/105/EÜ artikli 10 lõikes 1 osutatud vastavasse riiklikku registrisse enne ... [väljaannete talitus: palun lisada käesoleva määruse kuupäev].
2. Iga liikmesriik koostab ja avaldab riikliku registri kokkuvõttena algmaterjali riikliku loetelu ning ajakohastab seda. Ta teeb selle loetelu FOREMATISe kaudu elektroonilisel kujul komisjonile ja teistele liikmesriikidele kättesaadavaks.

3. Liikmesriigid kasutavad riikliku loetelu esitamisel kõikide algmaterjali heakskiidetud üksuste puhul ühist vormi. Kategooriate „tuntud algallikaga“ ja „valitud“ puhul võib see sisaldada üksnes algmaterjali kokkuvõtlikku kirjeldust lähtepiirkonna põhjal.

Riiklikus loetelus esitatakse eelkõige järgmine teave:

- a) botaaniline nimetus;
- b) kategooria;
- c) algmaterjal;
- d) registriviide või vajaduse korral registrikande kokkuvõte või lähtepiirkonna tunnuskood;
- e) algmaterjali asukoht: vajaduse korral lühinimi ja üks järgmistest üksikasjadest:
 - i) kategooria „tuntud algallikaga“ puhul lähtepiirkond ning laius- ja pikkuskraadide ja kõrguste vahemik;
 - ii) kategooria „valitud“ puhul lähtepiirkond ning laius- ja pikkuskraadi ja kõrgusega või laius- ja pikkuskraadide ja kõrguste vahemikuga määratletud geograafiline asukoht;
 - iii) kategooria „kvalifitseeritud“ puhul laius- ja pikkuskraadi ja kõrgusega määratletud täpne geograafiline asukoht või täpsed geograafilised asukohad, kus algmaterjali säilitatakse;
 - iv) kategooria „katsetatud“ puhul laius- ja pikkuskraadi ja kõrgusega määratletud täpne geograafiline asukoht või täpsed geograafilised asukohad, kus algmaterjali säilitatakse;
- f) pindala: seemneallika(te), puistu(te) või seemla(te) suurus;
- g) päritolu:
 - i) teave selle kohta, kas algmaterjal on autohtoonne/indigeenne, mitteautohtoonne/mitteindigeenne või teadmata päritoluga;
 - ii) mitteautohtoonse/mitteindigeense algmaterjali puhul teave päritolu kohta, kui see on teada;
- h) kultiveerimismaterjali kasutamise eesmärk;
- i) kategooriasse „katsetatud“ kuuluva kultiveerimismaterjali puhul teave selle kohta, kas materjal on:
 - i) geneetiliselt muundatud või
 - ii) UGM-taim;
- j) kategooriate „kvalifitseeritud“ ja „katsetatud“ puhul teave klooni(de) või kloonisegu(de) tootmise koha kohta, kui see on asjakohane.

Artikkel 13

Liidu loetelu heakskiidetud algmaterjalist

1. Komisjon avaldab liikmesriikide esitatavate artikli 12 kohaste riiklike loetelude põhjal loetelu pealkirjaga „Liidu loetelu kultiveerimismaterjali tootmiseks ette nähtud heakskiidetud algmaterjalist“.

See loetelu tehakse FOREMATISE kaudu elektroonilisel kujul kättesaadavaks.

2. Kõnealusel loetelus kajastatakse artikli 12 lõikes 1 osutatud riiklikes loeteludes esitatud üksikasju ja märgitakse kasutuspiirkond.

IV PEATÜKK

PÕHITUNNISTUS, MÄRGISTAMINE JA PAKENDAMINE

Artikkel 14

Identifitseerimise põhitunnistus

1. Pädevad asutused annavad ettevõtja taotlusel pärast heakskiidetud algmaterjalist mis tahes kultiveerimismaterjali kogumist selle kultiveerimismaterjali kohta välja identifitseerimise põhitunnistuse (edaspidi „põhitunnistus“), millele on märgitud algmaterjali kordumatu registriviide.

Põhitunnistusega tõendatakse vastavust artikli 4 lõike 2 nõuetele.

Komisjon võtab rakendusaktiga vastu kultiveerimismaterjali identifitseerimise põhitunnistuse sisu ja järgmised näidised:

- a) seemneallikast või puistust saadud kultiveerimismaterjali põhitunnistuse näidis;
- b) seemlast või perekonna/perekondade vanematelt saadud kultiveerimismaterjali põhitunnistuse näidis ning
- c) kloonist või kloonisegust saadud kultiveerimismaterjali põhitunnistuse näidis.

See rakendusakt võetakse vastu artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

2. Kui liikmesriik võtab artikli 15 lõike 2 kohaselt vastu meetmed seoses järgneva vegetatiivse paljundamisega, antakse välja uus põhitunnistus.
3. Kui toimub kultiveerimismaterjali segamine kooskõlas artikli 15 lõikega 3, tagavad liikmesriigid, et segu koostisosade registriviited on identifitseeritavad, ning antakse välja uus põhitunnistus või muu dokument segu identifitseerimiseks.
4. Kui artikli 15 lõikes 1 osutatud partii jagatakse väiksemateks partiideks, mida ei töödelda ühtemoodi ja mida järgnevalt paljundatakse vegetatiivselt, antakse välja uus põhitunnistus ja viidatakse eelmise põhitunnistuse numbrile.
5. Põhitunnistuse võib välja anda ka elektroonilisel kujul (edaspidi „elektrooniline põhitunnistus“).

Komisjon võib rakendusaktidega sätestada elektroonilise põhitunnistuse väljaandmise tehnilise korra, et tagada elektroonilise põhitunnistuse vastavus käesoleva artikli sätetele ning asjakohane, usaldusväärne ja tulemuslik viis selle väljaandmiseks. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

6. Komisjonil on õigus võtta käesoleva artikli täiendamise eesmärgil kooskõlas artikliga 26 vastu delegeeritud õigusakte, milles sätestatakse eeskirjad:
 - a) kõikide põhitunnistuse väljaandmise eesmärgil ettevõtja ja pädevate asutuste tehtavate toimingute digitaalse salvestamise kohta ning
 - b) nende andmete töötlemist, neile juurdepääsu ja nende kasutamist hõlbustava kõiki liikmesriike ja komisjoni ühendava keskse platvormi loomise kohta.

Artikkel 15

Partiid

1. Igale algmaterjali heakskiidetud üksusele vastavat kultiveerimismaterjali hoitakse kõikides tootmisetappides eraldi, et tagada kultiveerimismaterjali jälgitavus heakskiidetud algmaterjalini, kust see on kogutud. Kõnealustest konkreetsetest heakskiidetud üksustest kogutud kultiveerimismaterjali turustatakse partiides, mis on piisavalt homogeenised ja kultiveerimismaterjali muudest partiidest eristatavad.

Kultiveerimismaterjali iga partii identifitseeritakse järgmiste andmete abil:

- a) partii number;
 - b) põhitunnistuse kood ja number;
 - c) botaaniline nimetus;
 - d) kultiveerimismaterjali kategooria;
 - e) algmaterjal;
 - f) registriviide või lähtepiirkonna tunnuscode;
 - g) lähtepiirkond kategooriasse „tuntud algallikaga“ või „valitud“ kuuluva või asjakohasel juhul muu kultiveerimismaterjali puhul;
 - h) vajaduse korral teave selle kohta, kas algmaterjal on autohtoonset või mitteautohtoonset või indigeenset või mitteindigeenset päritolu või teadmata päritoluga;
 - i) seemneüksuse puhul valmimisaasta;
 - j) seemiku või pistiku (juurevõsunditega, paljasjuurse või potitaime) kujul istutusmaterjali vanus ja tüüp;
 - k) kategooria „katsetatud“ puhul teave selle kohta, kas materjal on:
 - i) geneetiliselt muundatud;
 - ii) UGM-taim.
2. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 1 ja artikli 5 lõike 1 punkti c kohaldamist, hoiavad liikmesriigid eraldi sellist kultiveerimismaterjali, mida järgnevalt paljundatakse vegetatiivselt, ja tähistavad selle sellisena. Selline kultiveerimismaterjal peab olema kogutud ühest ja samast heakskiidetud üksusest ning kuuluma kategooriasse „valitud“, „kvalifitseeritud“ või „katsetatud“. Sellisel juhul kuulub toodetud kultiveerimismaterjal samasse kategooriasse kui algne kultiveerimismaterjal.
 3. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, järgitakse kultiveerimismaterjali segamisel vastavalt vajadusele järgmisi tingimusi:
 - a) kategooriate „tuntud algallikaga“ ja „valitud“ puhul segatakse kultiveerimismaterjali, mis on saadud ühes ja samas lähtepiirkonnas asuvast kahest või enamast heakskiidetud üksusest;
 - b) ühest lähtepiirkonnast pärit, kategooriasse „tuntud algallikaga“ kuuluva seemneallikatest ja puistutest saadud kultiveerimismaterjali segamisel sertifitseeritakse uus segupartii seemneallikast saadud kultiveerimismaterjalina;

- c) mitteautohtoonses või mitteindigeenses algmaterjalist saadud kultiveerimismaterjali segamisel teadmata päritolu algmaterjalist saadud kultiveerimismaterjaliga sertifitseeritakse uus segupartii teadmata päritolu kultiveerimismaterjalina;
- d) ühest heakskiidetud üksusest pärit, eri valmimisaastatega kultiveerimismaterjali segamisel registreeritakse tegelikud valmimisaastad ja igale aastale vastava kultiveerimismaterjali osakaal.

Esimese lõigu punktide a, b või c kohasel segamisel võib lõike 1 punktis f osutatud registriviite asendada lähtepiirkonna tunnuskooriga.

Artikkel 16

Ametlik etikett

1. Pädev asutus annab kultiveerimismaterjali iga partii jaoks välja ametliku etiketi, millega tõendatakse selle kultiveerimismaterjali vastavust artiklis 5 osutatud nõuetele.
2. Pädev asutus annab ettevõtjale loa ametliku etiketi trükkimiseks pärast seda, kui pädev asutus on kinnitanud asjaomase kultiveerimismaterjali vastavust artiklis 5 osutatud nõuetele. Ettevõtja saab õiguse seda etiketti trükkida, kui pädev asutus on auditi tulemusena jõudnud järeldusele, et ettevõtjal on olemas ressursid ja taristu ametliku etiketi trükkimiseks.
3. Pädev asutus kontrollib korrapäraselt, kas ettevõtja vastab lõikes 2 osutatud nõuetele. Kui pädev asutus leiab pärast lõikes 2 osutatud loa andmist, et ettevõtja ei täida kõnealusel lõikes osutatud nõudeid, tühistab ta viivitamata loa või vajaduse korral muudab seda.
4. Peale artikli 15 lõikes 1 nõutud teabe peab ametlik etikett sisaldama kõiki järgmisi andmeid:
 - a) artikli 14 kohaselt välja antud põhitunnistuse number või põhitunnistuste numbrid või viide segu identifitseerimist võimaldavale artikli 14 lõike 3 kohasele muule olemasolevale dokumendile;
 - b) ettevõtja nimi;
 - c) tarnitud kogus;
 - d) kategooriasse „katsetatud“ kuuluva kultiveerimismaterjali puhul, mille algmaterjal on heaks kiidetud artikli 4 alusel, sõnad „ajutiselt heaks kiidetud“;
 - e) teave selle kohta, kas tegemist on vegetatiivselt paljundatud kultiveerimismaterjaliga.
5. Komisjon sätestab rakendusaktidega järgmised ametliku etiketiga seotud elemendid:
 - a) ametliku etiketi sisu;
 - b) lisateave seemnete ja väikeste seemnekoguste puhul;
 - c) eri kategooriate kultiveerimismaterjali või muud tüüpi kultiveerimismaterjali etikettide värvus;
 - d) lisateave konkreetsete perekondade või liikide puhul.

Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

6. Ametliku etiketi võib välja anda ka elektroonilisel kujul (edaspidi „elektrooniline ametlik etikett“).

Komisjon võib rakendusaktidega sätestada elektroonilise ametliku etiketi väljaandmise tehnilise korra, et tagada sellise ametliku etiketi vastavus käesoleva artikli sätetele ning asjakohane, usaldusväärne ja tulemuslik viis selle väljaandmiseks. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

7. Komisjonil on õigus võtta käesoleva artikli täiendamise eesmärgil kooskõlas artikliga 26 vastu delegeeritud õigusakte, milles sätestatakse eeskirjad:

- a) kõikide ametliku etiketi väljaandmise eesmärgil ettevõtja ja pädevate asutuste tehtavate toimingute digitaalse salvestamise kohta;
- b) nende andmete töötlemist, neile juurdepääsu ja nende kasutamist hõlbustava liikmesriike ja komisjoni ühendava keskse platvormi loomise kohta.

Artikkel 17

Seemneüksuste pakendid

Seemneüksusi võib turustada üksnes suletud pakendis, mis muutub pärast pakendi avamist kasutuskõlbmatuks.

V PEATÜKK ERANDID ARTIKLIST 4

Artikkel 18

Erand kohustusest saada heakskiit metsade geneetiliste ressursside alalhoidmiseks ette nähtud algmaterjali jaoks

1. Erandina artikli 4 lõigetest 1 ja 2 ei ole metsade geneetiliste ressursside alalhoidmiseks ette nähtud algmaterjali registreerimiseks riiklikus registris vaja pädevate asutuste heakskiitu.
2. Iga ettevõtja, kes registreerib metsanduses kasutatavate geneetiliste ressursside alalhoidmiseks ette nähtud algmaterjali, teatab sellisest algmaterjalist asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele.
3. Pädevatele asutustele lõikes 1 osutatud algmaterjalist teatamisel kasutatakse FOREMATISe kohast vormi.

Algmaterjalist teatamisel viidatakse asjaomasele teavitusüksusele.

Igal teavitusüksusel on riiklikus registris kordumatu registriviide.

Kõnealune teade sisaldab järgmist teavet:

- a) botaaniline nimetus;
- b) kategooria;
- c) algmaterjal;

- d) registriviide või vajaduse korral registrikande kokkuvõte või lähtepiirkonna tunnuscode;
 - e) asukoht: lühinimi, kui see on asjakohane, ning lähtepiirkond ning laius- ja pikkuskraadide ja kõrguste vahemik;
 - f) pindala: seemneallika(te) või puistu(te) suurus;
 - g) päritolu: teave selle kohta, kas algmaterjal on autohtoonne/indigeenne, mitteautohtoonne/mitteindigeenne või teadmata päritoluga; mitteautohtoonse/mitteindigeense algmaterjali puhul teave päritolu kohta, kui see on teada;
 - h) eesmärk: geneetiliste ressursside alalhoidmine ja säästev kasutamine.
4. Komisjon võib rakendusaktidega kehtestada kõnealust teadet käsitlevate nõuetega ja teate sisuga seotud konkreetset tingimused. Nendes rakendusaktides võetakse arvesse kohaldatavate rahvusvaheliste standardite arengut ja need võetakse vastu artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

Artikkel 19

Ettevõtjate heakskiit algmaterjalile, mis on ette nähtud kategooriasse „tuntud algallikaga“ kuuluva kultiveerimismaterjali tootmiseks

Erandina artikli 4 lõigetest 1 ja 2 võivad liikmesriigid lubada ettevõtjatel kiita teatavate liikide puhul heaks algmaterjal, mis on ette nähtud kategooriasse „tuntud algallikaga“ kuuluva kultiveerimismaterjali tootmiseks, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) lähtepiirkonnas, kus algmaterjal asub, valitsevad äärmuslikud ilmastikutingimused ning
- b) need ilmastikutingimused mõjutavad algmaterjali paljunemistsüklit ja vähendavad sellest algmaterjalist kultiveerimismaterjali kogumise sagedust.

Kõnealuse loa peab heaks kiitma komisjon.

Artikkel 20

Kategooriasse „katsetatud“ kuuluva kultiveerimismaterjali tootmiseks ette nähtud algmaterjali ajutine heakskiitmine

Erandina artikli 4 lõikest 2 võivad liikmesriigid lubada kiita kogu oma territooriumil või osal sellest kuni kümneks aastaks heaks algmaterjali, mis on ette nähtud kategooriasse „katsetatud“ kuuluva kultiveerimismaterjali tootmiseks, kui V lisas osutatud geneetilise hindamise või võrdluskatsete esialgsete tulemuste põhjal võib eeldada, et pärast katsete lõpuleviimist vastab algmaterjal käesoleva määruse kohastele heakskiitmise nõuetele.

Artikkel 21

Ajutised tarneraskused

1. Selleks, et saada üle ühes või mitmes liikmesriigis esinevatest mis tahes ajutistest raskustest kultiveerimismaterjali üldisel tarnimisel, võib komisjon vähemalt ühe mõjutatud liikmesriigi taotlusel rakendusaktiga lubada liikmesriikidel kiita turustamise eesmärgil ajutiselt heaks ühe või mitme liigi kultiveerimismaterjal, mis on saadud algmaterjalist, mis vastab artikli 4 lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõuetest leebematele nõuetele.

2. Kui komisjon toimib vastavalt lõikele 1, märgitakse artikli 16 lõike 1 kohaselt välja antud ametlikul etiketil, et asjaomane kultiveerimismaterjal on saadud algmaterjalist, mis vastab artikli 4 lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõuetest leebematele nõuetele.
3. Lõikes 1 osutatud rakendusakt võetakse vastu artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

Artikkel 22

Ajutised katsed käesoleva määruse sätetele paremate alternatiivide leidmiseks

1. Erandina artiklitest 1, 4 ja 5 võib komisjon rakendusaktidega teha otsuseid ajutiste katsete korraldamise kohta, et leida käesoleva määruse sätetele paremaid alternatiive seoses liikide või tehishübriididega, mille suhtes määrust kohaldatakse, samuti seoses algmaterjali heakskiitmise nõuetega ning kultiveerimismaterjali tootmise ja turustamisega.

Need katsed võivad seisneda tehnilistes või teaduslikes uuringutes, mille käigus analüüsitakse uute nõuete järgitavust ja asjakohasust võrdluses käesoleva määruse artiklites 1, 4 ja 5 sätestatud nõuetega.

2. Lõikes 1 osutatud rakendusaktid võetakse vastu artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel ja neis sätestatakse üks või mitu järgmistest elementidest:
 - a) asjaomased liigid või tehishübriidid;
 - b) katsetingimused iga liigi või tehishübriidi puhul;
 - c) katse kestus;
 - d) osalevate liikmesriikide seire- ja aruandluskohustused.

Kõnealustes õigusaktides võetakse arvesse järgmiste meetodite arengut:

- a) algmaterjali päritolu määramise meetodid, sealhulgas biomolekulaarsed meetodid;
- b) metsade geneetiliste ressursside alalhoidmise ja säästva kasutamise meetodid, mille puhul on võetud arvesse kohaldatavaid rahvusvahelisi standardeid;
- c) paljundamis- ja tootmismeetodid, mis muu hulgas hõlmavad uuenduslike tootmisprotsesside kasutamist;
- d) meetodid algmaterjali komponentide ristamise kavade väljatöötamiseks;
- e) algmaterjali ja kultiveerimismaterjali omaduste hindamise meetodid;
- f) asjaomase kultiveerimismaterjali kontrollimise meetodid.

Nende õigusaktidega kohandatakse asjaomase kultiveerimismaterjali tootmise meetodite arenguga ning need põhinevad liikmesriikide tehtud võrdlusuuringutel ja katsetel.

3. Komisjon vaatab kõnealuste katsete tulemused läbi ja koostab nende kohta kokkuvõtva aruande, tuues vajaduse korral välja artikli 1, 4 või 5 muutmise vajaduse.

Artikkel 23

Luba võtta vastu rangemad nõuded

1. Erandina artiklist 4 võib komisjon rakendusaktidega lubada liikmesriikidel võtta asjaomase liikmesriigi kogu territooriumil või selle osal vastu algmaterjali heakskiitmise ja kultiveerimismaterjali tootmise nõuded, mis on rangemad kui kõnealuses artiklis osutatud tootmisnõuded. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.
2. Lõikes 1 osutatud loa saamiseks esitavad liikmesriigid komisjonile taotluse, milles esitatakse:
 - a) kavandatud nõudeid sisaldavaid sätteid hõlmav eelnõu;
 - b) põhjendus selliste nõuete vajalikkuse ja proportsionaalsuse kohta.
3. Lõikes 1 osutatud luba antakse üksnes juhul, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:
 - a) taotletud meetmetega tagatakse vähemalt üks järgmistest:
 - i) asjaomase kultiveerimismaterjali kvaliteedi paranemine;
 - ii) keskkonnakaitse: kliimamuutustega kohanemine või panus elurikkuse kaitsesse ja metsaökosüsteemide taastamisse;
 - b) taotletud meetmed on vajalikud ja punkti a kohastest eesmärkidest lähtuvalt proportsionaalsed ning
 - c) need meetmed on asjaomase liikmesriigi konkreetsetest kliima- ja ökoloogilistest tingimustest tulenevalt põhjendatud.
4. Kui liikmesriigid on vastavalt direktiivi 1999/105/EÜ artiklile 7 võtnud vastu täiendavad või rangemad nõuded, vaatavad asjaomased liikmesriigid need meetmed hiljemalt ... [*kuupäev, mil möödub üks aasta käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevast*] läbi ning tühistavad need või muudavad neid, et tagada vastavus käesolevale määrusele.

Liikmesriigid teavitavad sellisest tegevusest komisjoni ja teisi liikmesriike.

VI PEATÜKK

KULTIVEERIMISMATERJALI IMPORT

Artikkel 24

Import liidu nõuetega samaväärsuse alusel

1. Kultiveerimismaterjali võib kolmandast riigist liitu importida üksnes juhul, kui lõike 2 alusel on kindlaks tehtud, et see vastab nõuetele, mis on samaväärsed liidus toodetava ja turustatava kultiveerimismaterjali suhtes kohaldatavate nõuetega.
2. Komisjon võib rakendusaktidega teha otsuseid selle kohta, kas konkreetsete perekondade, liikide või kategooriate kultiveerimismaterjal, mis on toodetud kolmandas riigis, vastab nõuetele, mis on samaväärsed liidus toodetava ja turustatava kultiveerimismaterjali suhtes kohaldatavate nõuetega; seejuures lähtub komisjon kõikidest järgmistest aspektidest:
 - a) asjaomase kolmanda riigi esitatud teabe ja andmete põhjalik läbivaatamine ning
 - b) asjaomases kolmandas riigis komisjoni tehtud auditi rahuldavad tulemused, kui komisjon on pidanud vajalikuks viia läbi audit, ning

- c) asjaomase kolmanda riigi osalemine rahvusvahelise kaubanduse jaoks ette nähtud kultiveerimismaterjali sertifitseerimist käsitlevas OECD kavas.

Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

3. Lõikes 1 osutatud otsuste vastuvõtmisel kaalub komisjon, kas asjaomases kolmandas riigis kohaldatavad süsteemid algmaterjali heakskiitmiseks ja registreerimiseks ning hiljem sellest algmaterjalist kultiveerimismaterjali tootmiseks võimaldavad pakkuda tagatise, mis on samad kui kategooriate „tuntud algallikaga“, „valitud“, „kvalifitseeritud“ ja „katsetatud“ puhul kehtivad artiklitega 4 ja 5 ning asjakohasel juhul artikliga 11 ette nähtud tagatised.

Artikkel 25

Imporditud kultiveerimismaterjalist teatamine ja selle sertifikaadid

1. Liitu kultiveerimismaterjali importivad ettevõtjad teavitavad eelnevalt impordist asjaomast pädevat asutust määruse (EL) 2017/625 artiklis 131 osutatud ametliku kontrolli teabehaldussüsteemi (IMSOC) kaudu.
2. Imporditud kultiveerimismaterjaliga peab olema kaasas kõik järgmine:
 - a) põhitunnistus või muu ametlik sertifikaat, mille on välja andnud päritoluriigiks olev kolmas riik;
 - b) ametlik etikett ning
 - c) dokumendid, mis sisaldavad asjaomase kolmanda riigi ettevõtja esitatud üksikasjalikke andmeid kultiveerimismaterjali kohta.
3. Pärast lõikes 1 osutatud importi asendab asjaomase liikmesriigi pädev asutus:
 - a) lõike 2 punktis a osutatud põhitunnistuse või ametliku sertifikaadi asjaomases liikmesriigis välja antud uue põhitunnistusega ning
 - b) lõike 2 punktis b osutatud ametliku etiketi asjaomases liikmesriigis välja antud uue ametliku etiketiga.

VII PEATÜKK MENETLUSSÄTTED

Artikkel 26

Delegeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 2 lõikes 2, artikli 4 lõigetes 2 ja 6, artikli 5 lõikes 3, artikli 7 lõikes 2, artikli 8 lõikes 1, artikli 14 lõikes 6 ja artikli 16 lõikes 7 osutatud õigus võtta vastu delegeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates ... [*käesoleva määruse jõustumise kuupäev*]. Komisjon esitab delegeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne nimetatud viieaastase tähtaja möödumist. Delegeritud volituste kehtivusaeg pikeneb automaatselt samade ajavahemike võrra, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga sellise ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 2 lõikes 2, artikli 4 lõigetes 2 ja 6, artikli 5 lõikes 3, artikli 7 lõikes 2, artikli 8 lõikes 1, artikli 14 lõikes 6 ja artikli 16 lõikes 7 osutatud delegeeritud volitused igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle üheaegselt teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 2 lõike 2, artikli 4 lõike 2 või 6, artikli 5 lõike 3, artikli 7 lõike 2, artikli 8 lõike 1, artikli 14 lõike 6 või artikli 16 lõike 7 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatavaks tegemist esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 27

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002²⁴ artikli 58 lõike 1 kohaselt moodustatud alaline taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011²⁵ tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.
Kui komitee arvamuse saamiseks kasutatakse kirjalikku menetlust, lõpetatakse nimetatud menetlus tulemust saavutamata, kui arvamuse esitamiseks ette nähtud tähtaja jooksul komitee esimees nii otsustab või kui komitee liikmete lihtenamus seda taotleb.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 8 koostoimes selle artikliga 5.

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

VIII PEATÜKK

Aruandlus ja karistused ning määruste (EL) 2016/2031 ja 2017/625 muutmine

Artikkel 28

Aruandlus

Liikmesriigid edastavad komisjonile hiljemalt ... [väljaannete talitus: palun lisada kuupäev, mil möödub viis aastat käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevast] ja seejärel iga viie aasta järel aruande järgmise kohta:

- a) sertifitseeritud kultiveerimismaterjali aastakogused;
- b) kultiveerimismaterjali tarnimise raskusteks valmisoleku eesmärgil vastu võetud riiklike erandolukorra kavade arv ja nende kavade käivitamiseks vajalik aeg;
- c) kultiveerimismaterjali parimaid kasutuskohti käsitlevat teavet sisaldavate veebisaitide ja/või istutusjuhendite arv;
- d) liidu nõuetega samaväärsuse alusel kolmandast riigist imporditud kultiveerimismaterjali kogused perekondade ja liikide kaupa;
- e) artikli 29 kohaselt kohaldatud karistused.

Komisjon määrab rakendusaktidega kindlaks käesoleva artikli lõikega 1 ette nähtud aruande tehnilised üksikasjad. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

Artikkel 29

Karistused

1. Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad käesoleva määruse rikkumise korral kohaldatavate mõjusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistuste kohta ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Liikmesriigid teavitavad komisjoni viivitamata nimetatud eeskirjadest ja meetmetest ning kõikidest neid mõjutavatest hilisematest muudatustest.
2. Liikmesriigid tagavad, et rahalised karistused käesoleva määruse rikkumise eest, mis on toime pandud pettuse teel või eksitava tegevuse tulemusena, vastavad kooskõlas siseriikliku õigusega vähemalt kas ettevõtja saadavale majanduslikule eelisele või asjakohasel juhul teatavale protsentuaalsele osakaalule ettevõtja käibest.

Artikkel 30

Määruse (EL) 2016/2031 muutmine

Määrust (EL) 2016/2031 muudetakse järgmiselt.

- 1) Artikli 37 lõige 4 asendatakse järgmisega:
„4. Vajaduse korral kehtestab komisjon rakendusaktiga meetmed, mis võimaldavad ennetada liidu reguleeritud mittekarantiinsete taimekahjustajate esinemist asjaomastel istutamiseks ette nähtud taimedel, nagu on osutatud käesoleva määruse artikli 36 punktis f. Need meetmed on asjakohasel juhul seotud kõnealuste taimede liitu sissetoomise ja seal vedamisega.“

2) Artiklisse 83 lisatakse järgmine lõige:

„5a. Istutamiseks ette nähtud taimede puhul, mis on toodetud või mida turustatakse kategooriasse „tuntud algallikaga“, „valitud“, „kvalifitseeritud“ või „testitud“ kuuluvana, nagu on osutatud määruses (EL) .../...*+, lisatakse taimepass eristataval kujul kõnealuse määruse vastavate sätete kohaselt välja antud ametlikule etiketile.

Kui kohaldatakse käesolevat lõiget, sisaldab:

- a) liidu territooriumil vedamiseks vajalik taimepass käesoleva määruse VII lisa E ja F osas sätestatud elemente;
- b) kaitstavasse piirkonda sissetoomiseks ja seal vedamiseks vajalik taimepass käesoleva määruse VII lisa H osas sätestatud elemente.

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrus (EL) .../... ... (ELT ...).“

+ *Väljaannete talitus: palun lisada teksti käesoleva määruse number ning joonealusesse märkusesse käesoleva määruse number, kuupäev, pealkiri ja ELT viide.*

3) VII lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse VII lisale.

Artikkel 31

Määruse (EL) 2017/625 muutmine

Määrust (EL) 2017/625 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 1 lõikesse 2 lisatakse järgmine punkt:

„1) kultiveerimismaterjali tootmine ja turustamine.“

2) Artiklisse 3 lisatakse järgmine punkt:

„52) „kultiveerimismaterjal“ – ... määruse (EL) .../...*+ artikli 3 punktis 1 määratletud materjal.

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrus (EL) .../... ... (ELT ...).“

+ *Väljaannete talitus: palun lisada teksti käesoleva määruse number ning joonealusesse märkusesse käesoleva määruse number, kuupäev, pealkiri ja ELT viide.*

3) Artikli 22a järele lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 22b

Erinormid kultiveerimismaterjaliga seotud ametliku kontrolli ja pädevate asutuste võetavate meetmete kohta

1. Artikli 1 lõike 2 punktis 1 osutatud normidele vastavuse ametlik kontroll hõlmab kultiveerimismaterjali tootmise ja turustamise ning kõnealuste normide kohaldamisalasse kuuluvate ettevõtjate ametlikku kontrolli.

2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 144 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusakte, milles sätestatakse normid seoses kultiveerimismaterjali suhtes kohaldatava ametliku kontrolliga, mille eesmärk on veenduda kõnealuste toodete vastavuses artikli 1 lõike 2 punktis l osutatud liidu normidele, ning seoses kõnealuse ametliku kontrolli järgselt pädevate asutuste võetavate meetmetega.

Kõnealustes delegeeritud õigusaktides sätestatakse normid järgmise kohta:

- a) erinõuded sellise ametliku kontrolli tegemiseks teatava liidus toodetava ja turustatava kultiveerimismaterjali üle, mis kuulub artikli 1 lõike 2 punktis l osutatud normide kohaldamisalasse; nende erinõuete eesmärk on reageerida teatavat päritolu või teatavast lähtekohast pärit kultiveerimismaterjali käsitlevate liidu eeskirjade rikkumisele;
 - b) erinõuded sellise ametliku kontrolli tegemiseks ettevõtjate tegevuse üle, mis on seotud artikli 1 lõike 2 punktis l osutatud normide kohaldamisalasse kuuluva teatava kultiveerimismaterjali tootmisega; nende erinõuete eesmärk on reageerida teatavat päritolu või teatavast lähtekohast pärit kultiveerimismaterjali käsitlevate liidu eeskirjade rikkumisele, ning
 - c) juhtumid, mille korral pädev asutus peab seoses konkreetse normidele mittevastavusega võtma ühe või mitu artikli 137 lõikes 2 ja artikli 138 lõikes 2 osutatud meetmetest.
3. Komisjon kehtestab rakendusaktidega normid seoses ühtse praktilise korraga, mida kohaldatakse taimse paljundusmaterjali üle ametliku kontrolli tegemisel eesmärgiga veenduda kõnealuste toodete vastavuses artikli 1 lõike 2 punktis g osutatud liidu normidele ning mis hõlmab ka kõnealuse ametliku kontrolli järgselt pädevate asutuste võetavaid meetmeid; kõnealuse korraga nähakse ette:
- a) sellise ametliku kontrolli ühtne miinimumsagedus juhtudel, kus miinimumtasemel ametlikku kontrolli on vaja teha selleks, et reageerida teadaolevatele ühetaolistele riskidele, mis on seotud teatavat päritolu või teatavast lähtekohast pärit kultiveerimismaterjali käsitlevate eeskirjade rikkumisega;
 - b) pädevate asutuste tehtava ettevõtjate ametliku kontrolli sagedus ettevõtjate puhul, kellel on luba anda ametliku järelevalve all välja ametlikke etikette kooskõlas määruse (EL) .../...*+ artikli 16 lõikega 1.

Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artikli 145 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse teel.

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrus (EL) .../... ... (ELT ...).“

+ *Väljaannete talitus: palun lisada teksti käesoleva määruse number ning joonealusesse märkusesse käesoleva määruse number, kuupäev, pealkiri ja ELT viide.*

IX PEATÜKK LÕPPSÄTTED

Artikkel 32

Direktiivi 1999/105/EÜ kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 1999/105/EÜ tunnistatakse kehtetuks.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetenä käesolevale määrusele ning neid loetakse vastavalt VIII lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 33

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat määrust kohaldatakse alates ... [*kuupäev, mil möödub 3 aastat käesoleva määruse jõustumise kuupäevast*].

Määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

*Euroopa Parlamendi nimel
president*

*Nõukogu nimel
eesistuja*